สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๗

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ อ.พ. ๓๙/๒๕๕๗

จัดทำโดย
สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์) เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพ หรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และเพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับความผิดดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๒๘/๑ และมาตรา ๖๙/๑)

(๒) เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (เพิ่มมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙))

เหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วนำไปทำซ้ำในสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นซีดี หรือแผ่นดีวีดี เป็นต้น ออกจำหน่าย สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์และธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ และอาศัยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน โดยอ้างว่าเป็นการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตนเอง จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยกำหนดให้การกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดเฉพาะ และมีอัตราโทษเช่นเดียวกับการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้า นอกจากนี้ สมควรกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

.....

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์) มีเนื้อหารวมจำนวน ๕ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. เพิ่มการกระทำที่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยกำหนดให้การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ในโรงภาพยนตร์ตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยไม่ได้รับอนุญาตในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ **(ร่างมาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๒๘/๑)**

๒ เพิ่มข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ โดยกำหนดให้การทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ที่ไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ **(ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙))**

๓. เพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามมาตรา ๒๘/๑ สำหรับผู้ที่กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๒๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ **(ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๖๙/๑)**

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

๑. ทำให้สามารถควบคุมและปราบปรามผู้ที่ลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตได้

๒. เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นอย่างสมบูรณ์ อันจะทำให้ผู้สร้างสรรค์มีกำลังใจในการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ โดยไม่ต้องกังวลว่าผลงานของตนจะถูกละเมิด

๓. เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ดำเนินการร่วมกันในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมให้หมดไป

๔. ทำให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นได้ตามความจำเป็น โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

๕. หน่วยงานราชการหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ผลิตหนังสือหรือตำราเรียนเพื่อให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่น ๆ เช่น หนังสือเสียง หรืออักษรเบรลล์ (BRAILLE) โดยมิได้มุ่งหากำไร เกิดความมั่นใจในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของคนพิการมากยิ่งขึ้น

๖. สำหรับโทษอาญาที่กำหนดไว้นั้น ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวที่จะต้องได้รับโทษ จนทำให้ไม่กล้าที่จะกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย รวมถึงทำให้การปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทันสมัยและเท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

๗. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันทางการค้าและเป็นส่วนสำคัญในระบบการคุ้มครองลิขสิทธิ์ พร้อมทั้งเป็นการปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนจะได้ตระหนักว่าการสนับสนุนการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

ข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

- ร่างกฎหมายฉบับนี้อาจเป็นภาระต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ที่เป็นเจ้าของงานวรรณกรรมที่เขียนหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพราะอาจทำให้ต้องขาดรายได้จากคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์) เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ตุลาคม ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณา
จัดทำโดย

นายนัท ผาสุข ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
นางสาวสุภางค์จิตต ไตรเพทพิสัย ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุพัตรา วรรณศิริกุล ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑
นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ นิติกรชำนาญการ
นางพัชรา พุกเศรษฐี วิทยากรปฏิบัติการ
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวอมรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นางสาวอลงกรณ์ ตันเบ็ต เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย
กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๒ หมายเลขโทรศัพท์๐๒ ๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ๑

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗
กับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

- ความจำเป็นในการตรากฎหมาย ..... - ๑ -
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เรื่องเสร็จที่ ๑๕๒๐/๒๕๕๕ ..... - ๑๑ -
- ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์) ..... - ๒๑ -
- สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... - ๒๓ -
- หลักการเรื่องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ ..... - ๒๙ -
  - ความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี
  - ประเทศออสเตรเลีย
  - ประเทศอังกฤษ
  - ประเทศสหรัฐอเมริกา
  - ประเทศญี่ปุ่น
  - ประเทศเกาหลี
  - การปกครองพิเศษมณฑลฮ่องกง (Special Administrative Region)
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ ..... - ๓๔ -

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

: พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ..... (๑)

: หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี
ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๘๕๓ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑๐ ฉบับ
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... (๒๑)

: ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ..... (๒๒)

: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ..... (๒๕)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์) เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาระสำคัญ

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และเพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับความผิดดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๒๘/๑ และมาตรา ๖๙/๑)

(๒) เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (เพิ่มมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙))

๑.๒ เหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วนำไปทำซ้ำในสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นซีดี หรือแผ่นดีวีดี เป็นต้น ออกจำหน่าย สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์และธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ และอาศัยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน โดยอ้างว่าเป็นการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตนเอง จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยกำหนดให้การกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดเฉพาะและมีอัตราโทษเช่นเดียวกับการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้า นอกจากนี้ สมควรกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...."

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

๔. วันบังคับใช้กฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๕.๑ เพิ่มการกระทำที่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

"มาตรา ๒๘/๑ การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ในโรงภาพยนตร์ตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และมิให้นำมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้บังคับ"

๕.๒ เพิ่มข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๙) ของวรรคสองของมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

"(๙) ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร และลักษณะของความพิการที่จะได้รับประโยชน์จากการทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง"

๕.๓ เพิ่มบทกำหนดโทษทางอาญาเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๘/๑ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

"มาตรา ๖๙/๑ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๒๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ
พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗
กับ
ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗
กับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	ร่าง พระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ .... มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๒๘ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ หรือสิ่งบันทึกเสียง อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ทั้งนี้ ไม่ว่าในส่วนที่เป็นเสียงและหรือภาพ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้ (๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง (๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน (๓) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว	มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ “มาตรา ๒๘/๑ การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ในโรงภาพยนตร์ตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และมิให้นำมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้บังคับ”	กำหนดความผิดเกี่ยวกับการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๓๒ การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้ (๑) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร (๒) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท (๓) ติชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น (๔) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น (๕) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว (๖) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร (๗) ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำบทสรุปโดยผู้สอนหรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร (๘) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ	มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๙) ของวรรคสอง ของมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	“(๙) ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร และลักษณะของความพิการที่จะได้รับประโยชน์จากการทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”	เพิ่มข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น
	มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	
มาตรา ๖๙ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	“มาตรา ๖๙/๑ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๒๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”	เพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับความผิดเกี่ยวกับการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต เพื่อให้เกิดสภาพบังคับกับผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย
	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ..... นายกรัฐมนตรี	

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

ความจำเป็นในการตรากฎหมาย*

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

๒. ส่วนราชการผู้เสนอ

กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๓.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

(๑) เพื่อส่งเสริมให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นได้ตามความจำเป็นโดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

(๒) เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัญหาการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตปัจจุบันทวีความรุนแรงขึ้นเป็นอย่างมาก โดยที่ผู้กระทำมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงกฎหมาย

๓.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ปัจจุบัน เช่น

(๑) บทบัญญัติในเรื่องข้อยกเว้นสำหรับคนพิการไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาวการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ได้เปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการเอื้ออำนวยให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่น จึงสมควรที่จะได้มีการปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นได้ตามความจำเป็น จึงจำเป็นต้องเพิ่มข้อยกเว้นเป็น (๙) ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๒

(๒) การพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ทำให้การบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์สามารถกระทำได้โดยง่าย ค่าใช้จ่ายน้อย ทั้งยังมีช่องทางการกระจายสินค้าละเมิดได้อย่างรวดเร็ว โดยการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนทางสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การผลิตและจำหน่ายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ การละเมิดลิขสิทธิ์รายการโทรทัศน์ระบบเคเบิล และระบบดาวเทียม และการเผยแพร่ไฟล์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยที่กลไกของรัฐที่มีอยู่ไม่สามารถที่จะควบคุมหรือป้องปรามการกระทำดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

---

* ที่มา:สำนักกฎหมาย กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

นอกจากนี้ ลักษณะของการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการละเมิดที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ไปสู่อาชญากรรมข้ามชาติที่มุ่งหวังผลตอบแทนมหาศาล มีการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับการก่ออาชญากรรมประเภทอื่น

การบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ามูลค่าความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ไทยและเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ต่างประเทศจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเท่ากับ ๑๖,๔๒๔ ล้านบาท นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบธุรกิจภาพยนตร์ เช่น ผู้สร้างภาพยนตร์ เจ้าของโรงภาพยนตร์ ศูนย์การค้าที่เป็นที่ตั้งของโรงภาพยนตร์ ร้านค้า ร้านอาหาร และธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต้องสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมหาศาล กระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการจัดเก็บภาษีของรัฐ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ามูลค่าความสูญเสียที่เกิดขึ้นมูลค่าความเสียหายประมาณ ๑,๓๐๙ ล้านบาท หากปล่อยให้มีการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นต่อไปนอกจากจะเป็นการส่งเสริมธุรกิจที่ผิดกฎหมายแล้ว ยังจะส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าว

๓.๓ <u>ปัญหาและข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข</u>

(๑) คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ มีปัญหาอย่างมากในการเข้าถึงหนังสือและตำราเรียนต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ และหนังสือที่อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เนื่องจากต้องมีการนำงานนั้นมาทำซ้ำให้เป็นรูปแบบอื่น เพื่อให้คนพิการเหล่านี้เข้าถึงได้ จึงอาจจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ได้

(๒) การผลิตหนังสือเพื่อให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ สามารถเข้าถึงสื่อทางสิ่งพิมพ์มีปัญหาอย่างมาก เนื่องจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ไม่กล้าผลิตหนังสือ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ส่วนภาคเอกชนนั้น เมื่อขอความยินยอมไปแล้วมักจะไม่ตอบกลับมา จึงทำให้การผลิตหนังสือสำหรับคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ เช่น หนังสือเสียง หรืออักษรเบรลล์ (BRAILLE) มีปัญหาและอุปสรรคมาก

(๓) นอกจากนี้ บทบัญญัติบางประการซึ่งเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ยังไม่มีความชัดเจนสำหรับคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ

(๔) การบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตผู้กระทำดำเนินการเป็นขบวนการ โดยมีการมอบหมายให้ผู้ร่วมขบวนการลักลอบบันทึกภาพยนตร์คนละเพียงบางส่วนเพื่อจะได้อ้างข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เรื่อง Fair use เมื่อถูกดำเนินคดีได้ เช่น อ้างว่าเป็นการกระทำเพื่อการศึกษา หรือเพื่อการใช้ส่วนบุคคล เป็นต้น

(๕) การบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตมักที่จะกระทำเป็นขบวนบวนการ โดยมีการบังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือใช้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ให้กระทำความผิด ทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับผู้ที่อยู่เบื้องหลังได้

๓.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ

แก้ไขเพิ่มเติม และปรับปรุงบทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนี้

(๑) กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดให้การทำซ้ำหรือการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการดังกล่าวไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

(๒) กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และการกระทำดังกล่าวนี้จะไม่อยู่ภายใต้บังคับในส่วนที่ ๖ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๓) กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษสำหรับผู้ที่บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือใช้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ให้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

๓.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

ไม่พบทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันได้

๓.๖ เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามาตรการนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องได้

(๑) การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ ไว้ชัดเจนว่า การทำซ้ำ ดัดแปลง งานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ จะทำให้หน่วยงานราชการหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ผลิตหนังสือหรือตำราเรียนสำหรับคนพิการโดยมิได้มุ่งหากำไรเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของคนพิการมากยิ่งขึ้น

(๒) การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และการกระทำดังกล่าวนี้จะไม่อยู่ภายใต้บังคับในส่วนที่ ๖ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ จะทำให้การปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทันสมัย และเท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

(๓) การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษสำหรับสำหรับผู้ที่บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือใช้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ให้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นจะทำให้การปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔. ใครควรเป็นผู้ทำภารกิจ

๔.๑ รัฐควรเป็นผู้ทำภารกิจเอง เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตมีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชนและผู้ประกอบการทั่วไป ซึ่งสมควรได้รับการคุ้มครองสิทธิด้วยเหตุผลแห่งความชอบธรรม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันทางการค้าและเป็นส่วนสำคัญในระบบการคุ้มครองลิขสิทธิ์ พร้อมทั้งเป็นการปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนจะได้ตระหนักว่าการสนับสนุนการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ภาครัฐจะต้องเข้ามาดำเนินการหรือปฏิบัติภารกิจนี้ เนื่องจากภาครัฐจะมีศักยภาพเพียงพอที่จะบังคับให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ

๔.๒ กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับประชาชนทั้งประเทศ ดังนั้น รัฐควรเป็นผู้จัดทำภารกิจเอง ไม่ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำ

๕. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๕.๑ <u>ความจำเป็นในการตรากฎหมาย</u>

(๑) เพื่อให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นได้ตามความจำเป็น เช่น หนังสือหรือตำราต่างๆ โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

(๒) เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่ได้กำหนดฐานความผิดสำหรับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตไว้อย่างชัดเจนและกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ผู้กระทำผิดนำช่องว่างของกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์โดยนำมาใช้เป็นข้ออ้างสำหรับบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เพียงจำนวนเล็กน้อย ทำให้การปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

(๓) การบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตมักที่จะกระทำเป็นขบวนบวนการ โดยมีการบังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือใช้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ให้กระทำความผิด ทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับผู้ที่อยู่เบื้องหลังได้

๕.๒ <u>การใช้บังคับกฎหมาย</u>

ร่างกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการกระทำเพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ ที่จะถือว่าไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ อีกทั้ง เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และการกระทำดังกล่าวนี้จะไม่อยู่ภายใต้บังคับ

ในส่วนที่ ๖ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ รวมถึงการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษสำหรับผู้ที่บังคับขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือใช้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ให้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น จะทำให้การปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทันสมัย และเท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นหลัก ในขณะเดียวกันก็จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกอบการ และปลูกจิตสำนึกในด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่ถูกต้องแก่ประชาชนด้วย จึงสมควรกำหนดให้เป็นกฎหมายระดับชาติที่จะต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๕.๓ สภาพบังคับของกฎหมาย

ร่างกฎหมายฉบับนี้จะเป็นไปในลักษณะกำหนดข้อยกเว้นของการกระทำที่ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพราะฉะนั้น การกระทำต่าง ๆ ที่เข้าข้อยกเว้นข้อนี้จึงไม่เป็นความผิด ประกอบกับกฎหมายฉบับนี้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ และกำกับดูแลการบังคับใช้สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย

นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้จะเป็นไปในลักษณะของการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพยนตร์หากผู้ใดฝ่าฝืนจนก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ ผู้นั้นจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อีกทั้ง กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดโทษอาญาไว้ ได้แก่ โทษปรับเป็นต้น ทั้งนี้โดยมีเหตุผลในการกำหนดโทษอาญา คือ การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นตามกฎหมายฉบับนี้ไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพยนตร์เท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย ดังนั้น โทษอาญาที่กำหนดไว้จะทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวที่จะต้องได้รับโทษ จนทำให้ไม่กล้าที่จะกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย

๖. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

กฎหมายลิขสิทธิ์เป็นกฎหมายเฉพาะ จึงไม่มีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นแต่อย่างใด ซึ่งกฎหมายที่ยกร่างขึ้นใหม่นี้จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนานาประเทศที่กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการไว้ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี และฮังการี เป็นต้น นอกจากนี้ การยกร่างแก้ไขกฎหมายก็เพื่อให้เกิดความชัดเจน และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ด้วย

นอกจากนี้ การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับฐานความผิดในการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับในส่วนที่ ๖ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ก็เพื่อจะทำให้สามารถปราบปรามผู้ที่ลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตได้ อันจะทำให้เจ้าของสิทธิได้รับการคุ้มครองในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นอย่างสมบูรณ์ ผู้สร้างสรรค์มีกำลังใจในการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ไม่ต้องกังวลว่าผลงานของตนจะถูกละเมิด อีกทั้ง จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ดำเนินการในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมให้หมดไป

๗. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

๗.๑ ภาระต่อบุคคล

ร่างกฎหมายฉบับนี้อาจเป็นภาระต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ที่เป็นเจ้าของงานวรรณกรรม ที่เขียนหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพราะอาจทำให้ต้องขาดรายได้จากคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ นอกจากนี้ ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากร่างกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์และประชาชนทั่วไป

นอกจากนี้ ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ ประชาชนทั่วไป เจ้าของลิขสิทธิ์ และผู้ประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ แต่บทบัญญัติของร่างกฎหมายฉบับนี้จะไม่ก่อให้เกิดภาระต่อบุคคลดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากเป็นการกำหนดกฎหมายเพื่อให้ประชาชนตระหนักว่าการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิด อันเป็นการทำให้มีการเคารพสิทธิต่างๆ ที่แต่ละคนพึงมีอีกด้วย

๗.๒ ความคุ้มค่า

ความคุ้มค่าที่จะได้รับจากร่างกฎหมายฉบับนี้ จะทำให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ ซึ่งเป็นผู้ที่มีข้อจำกัดและด้อยโอกาสในการเรียนรู้ มีโอกาสเข้าถึงนวัตกรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับหนังสือตำราเรียนที่ใช้พัฒนาขีดความสามารถของมนุษย์ รวมทั้งหนังสือที่ใช้อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน จะส่งผลให้เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษาระหว่างคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ กับคนที่มีสภาพร่างกายปกติ

นอกจากนี้ จะทำให้สามารถปราบปรามผู้ที่ลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตได้ อันจะทำให้เจ้าของสิทธิได้รับการคุ้มครองในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นอย่างสมบูรณ์ ผู้สร้างสรรค์มีกำลังใจในการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ไม่ต้องกังวลว่าผลงานของตนจะถูกละเมิด อีกทั้ง จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ดำเนินการในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมให้หมดไป

๘. ความพร้อมของรัฐ

ร่างกฎหมายดังกล่าวซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมทรัพย์สินทางปัญญาไม่มีผลกระทบต่ออัตรากำลังคน กำลังเงิน หรือความรู้ความสามารถ ที่จะบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ กรมมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน

๙. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นผู้รับผิดชอบกฎหมายดังกล่าว และไม่มีหน่วยงานอื่นใดปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกัน

๑๐. วิธีการทำงาน การตรวจสอบและการประเมินผลสัมฤทธิ์

ระบบการทำงานที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๑๐.๑ ประเด็นการกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ

กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาขึ้นเพื่อดำเนินการจัดทำแผนพัฒนากฎหมายประจำปี ๒๕๕๒ รวมถึงการดำเนินการให้มีการยกร่างหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตามขั้นตอนและกระบวนตามกฎหมาย

นอกจากนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายลิขสิทธิ์ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนี้

(๑) ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เนื่องจากกรมฯ ถือว่าการแก้ไขกฎหมายจะต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเพราะประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ นอกจากนี้ การจัดประชุมต่างๆ กรมฯ ยังได้กำหนดขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใสด้วย

(๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ เนื่องจากก่อนยกร่างกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับนี้ กรมฯ ได้จัดทำแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า รายละเอียดของขั้นตอนการทำงาน กำหนดระยะเวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้ในการยกร่างกฎหมาย รวมถึงได้มีการกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จด้วย

(๓) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ เนื่องจากกรมได้ตรวจสอบและทบทวนกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ และพบว่าจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่อให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับสภาวการณ์ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว และลดภาระของประชาชนเป็นสำคัญ

อนึ่ง ในประเด็นนี้ กระทรวงพาณิชย์โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เคยเสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ (เรื่องเสร็จที่ ๗๑๙/๒๕๕๐)

๑๐.๒ ประเด็นการกำหนดการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต

กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาขึ้นเพื่อดำเนินการจัดทำแผนพัฒนากฎหมายประจำปี ๒๕๕๔ รวมถึงการดำเนินการให้มีการยกร่างกฎหมายตามขั้นตอนและกระบวนการตามกฎหมาย

นอกจากนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ และดำเนินการนำร่างกฎหมายดังกล่าวเผยแพร่บนเว็บไซต์กรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย และผู้อยู่ใต้บังคับกฎหมาย (Focus Group)

เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนี้

(๑) ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เนื่องจากกรมฯ ถือว่าการแก้ไขกฎหมายจะต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนเพราะประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ นอกจากนี้ การจัดประชุมต่างๆ กรมฯ ยังได้กำหนดขั้นตอนการทำงานที่โปร่งใสด้วย

(๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ เนื่องจากก่อนยกร่างกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับนี้ กรมฯ ได้จัดทำแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า รายละเอียดของขั้นตอนการทำงาน กำหนดระยะเวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้ในการยกร่างกฎหมาย รวมถึงได้มีการกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จด้วย

(๓) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ เนื่องจากกรมได้ตรวจสอบและทบทวนกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ และพบว่าจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่อให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับสภาวการณ์ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว และลดภาระของประชาชนเป็นสำคัญ

อนึ่ง ในประเด็นนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๓ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ อย่างไรก็ดี ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต่างๆ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาประเด็นต่างๆ ของคณะรัฐมนตรี โดยได้จัดให้มีการรับฟังคำชี้แจงและความเห็นของผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนภาคเอกชน เช่น สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา บริษัท เอส เอฟ ซีนีมา ซิตี้ จำกัด บริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน) บริษัท สหมงคลฟิล์ม จำกัด บริษัท ภาพยนตร์ วอเนอร์ บราเดอร์ ฟาร์อีส จำกัด บริษัท ภาพยนตร์ ทเวนตีธ์ เซนจูรี ฟอกซ์ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาในประเด็นต่างๆ ที่คณะรัฐมนตรีได้มีข้อสังเกตไว้ โดยมีหนังสือตอบไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยได้ให้ความเห็นมีใจความสำคัญ คือ การลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นเพียงวิธีการหนึ่งในการทำซ้ำงานภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์เท่านั้น ดังนั้น เมื่อมีพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่เป็นกฎหมายในการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์อยู่แล้ว หากคณะรัฐมนตรีเห็นว่า มีความจำเป็นต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดความผิดเกี่ยวกับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ ควรแก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์
(เรื่องเสร็จที่ ๓๕๒/๒๕๕๔)

๑๑. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดลักษณะของความพิการที่จะได้รับประโยชน์จากการทำซ้ำหรือดัดแปลงไว้ในกฎกระทรวง กระทรวงพาณิชย์จึงมีอำนาจในการออกอนุบัญญัติดังกล่าว

๑๒. การรับฟังความคิดเห็น

๑๒.๑ ประเด็นการกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ

(๑) เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เข้าร่วมประชุมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงบประมาณ เพื่อหาข้อสรุปในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ว่าสามารถรับหลักการได้หรือไม่ ซึ่งผลของการประชุมปรากฏว่า ที่ประชุมเห็นชอบกับหลักการของร่างกฎหมาย

(๒) เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง (Focus Group) เช่น ผู้แทนสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อพิจารณาและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นและสาระสำคัญของร่างกฎหมาย โดยที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ว่า นอกจากคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นๆ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาแล้ว ควรเพิ่มคนพิการแบบออร์ทิสติกในร่างกฎหมายเพื่อให้ได้รับข้อยกเว้นในส่วนนี้ด้วย

อนึ่ง ในประเด็นนี้ กระทรวงพาณิชย์โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เคยเสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ **และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ (เรื่องเสร็จที่ ๗๑๙/๒๕๕๐) ซึ่งกระทรวงพาณิชย์โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาไม่ได้แก้ไขร่างให้แตกต่างไปจากที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณาร่างกฎหมายแล้วแต่อย่างใด**

๑๒.๒ ประเด็นการกำหนดการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต

ได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา จำนวน ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๔

(๒) ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ จำนวน ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔

(๓) ได้นำร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ในส่วนของการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต) ประกาศบนเว็บไซต์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึง ๔ มกราคม ๒๕๕๕

กระทรวงพาณิชย์
กรมทรัพย์สินทางปัญญา
๑๒ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่องเสร็จที่ ๑๕๒๐/๒๕๕๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๔๔๘๖ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๕๓๐๒ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับความเห็นของกระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานอัยการสูงสุดไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป และให้กระทรวงพาณิชย์รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ

๑.๑ กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน และคนพิการทางสติปัญญา

๑.๒ กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยกำหนดให้การกระทำดังกล่าวไม่อยู่ภายใต้บังคับในส่วนที่ ๖ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

๑.๓ กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษสำหรับผู้ที่บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือใช้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ให้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ กระทรวงวัฒนธรรม เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... แต่มีข้อสังเกตในบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต ดังนี้

(๑) งานอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์มีหลายลักษณะ เช่น วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ ฯลฯ แต่ร่างกฎหมายที่เสนอให้การคุ้มครองเฉพาะภาพยนตร์ที่ถูกบันทึกในโรงภาพยนตร์เท่านั้น แต่ลิขสิทธิ์ลักษณะอื่นของงานอันมีลิขสิทธิ์ไม่ได้รับการคุ้มครอง เช่น การแสดงละครในโรงภาพยนตร์หรือในโรงละคร

(๒) เนื่องจากความผิดดังกล่าวเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นผู้เสียหายโดยตรง การกำหนดให้ "ผู้ส่งเสริม" และ "ผู้ยินยอม" ต้องรับโทษด้วยน่าจะเป็นการสร้างภาระและอาจเกิดปัญหากับเจ้าของโรงภาพยนตร์ในเรื่องนี้

๒.๒ สำนักงานศาลยุติธรรม เห็นชอบกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... แต่มีข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) การที่ร่างมาตรา ๒ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป นั้น เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้อาจไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเตรียมการถึงสามร้อยหกสิบวัน ซึ่งเป็นการกำหนดระยะเวลานานเกินสมควร

(๒) ภายในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ การลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์นับว่าเป็นการทำซ้ำวิธีหนึ่งอันอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของมาตรา ๒๘ อยู่แล้ว การบัญญัติเพิ่มเติมความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์จึงไม่มีความจำเป็น โดยหากพิจารณาตามร่างมาตรา ๔ ที่กำหนดเพิ่มความเป็นมาตรา ๒๘ วรรคสอง นั้น ทำให้แปลความได้ว่าการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนครั้งแรกในโรงภาพยนตร์ภายในประเทศ มิให้อยู่ภายใต้บังคับในส่วนที่ ๖ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เท่านั้น หาได้มีความหมายสื่อให้เห็นว่ามาตรา ๒๘ วรรคสอง เป็นการบัญญัติให้การลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นความผิดหรือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการละเมิดลิขสิทธิ์แต่อย่างใดไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ามิได้เป็นการกำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต จึงไม่สอดคล้องกับหลักการข้อที่ ๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(๓) ร่างมาตรา ๖ กำหนดให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๗๓/๑ ซึ่งกำหนดให้ผู้บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือใช้ให้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ กระทำการอันมีลักษณะตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น โดยกล่าวถึงการกระทำอันมีลักษณะตามร่างมาตรา ๒๘ วรรคสอง แต่เนื่องจากเห็นว่าร่างมาตรา ๒๘ วรรคสอง มิได้มีลักษณะเป็นการบัญญัติเพิ่มเติมความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์แต่อย่างใด ดังนั้นการอ้างถึงการกระทำอันมีลักษณะดังกล่าวจึงยังไม่ชัดเจนและด้วยผลของร่างมาตรา ๒๘ วรรคสอง หากเป็นการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ที่ได้กระทำลงในโรงภาพยนตร์เมื่อพ้นระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนครั้งแรกในโรงภาพยนตร์ภายในประเทศแล้ว ความรับผิดของผู้บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือใช้ให้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ จะยังมีอยู่หรือไม่และจะเป็นอย่างไร

๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และเห็นว่ากระทรวงพาณิชย์ควรเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิทธิตามกฎหมาย รวมทั้งสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกด้านทรัพย์สินทางปัญญา และการดำเนินการป้องกันและปราบปรามสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์ควรติดตามและหาวิธีป้องกันรูปแบบและช่องทางใหม่ๆ ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด โดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย เพื่อลดการกระทำผิดด้านทรัพย์สินทางปัญญา

๒.๔ สำนักงานอัยการสูงสุด เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... แต่มีความเห็นกรณีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔ ที่ให้เพิ่มความวรรคสองของมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เกี่ยวกับการเพิ่มบทบัญญัติความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยเห็นว่า การละเมิดลิขสิทธิ์ในโรงภาพยนตร์เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างมาก การดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อบังคับกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ การบัญญัติให้เพิ่มวรรคสองของมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ถือเป็นการกำหนดยกเว้นหลัก fair use ใน TRIPS Agreement ซึ่งประเทศไทยไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขกฎหมายลิขสิทธิ์เกินไปกว่าข้อตกลงระหว่างประเทศ ควรปล่อยให้เป็นดุลพินิจของศาลว่าการกระทำใดสามารถยกเอาข้อยกเว้นในส่วนที่ ๖ ขึ้นมากล่าวอ้างได้ และหากมีการเพิ่มบทบัญญัติวรรคสองของมาตรา ๒๘ ตามร่างที่เสนอมาใหม่ อาจมีการนำบทบัญญัติดังกล่าวไปใช้บังคับในทางที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการทำการจับกุมแล้วเรียกร้องเอาทรัพย์สินจากผู้ถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก ซึ่งเคยปรากฏมีการเรียกร้องขอความเป็นธรรมทางสื่ออยู่เสมอ อีกทั้งอาจเป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนไปกระทำความผิดตามร่างมาตรา ๒๘ วรรคสอง ที่บัญญัติใหม่ได้โดยง่าย เนื่องจากเด็กและเยาวชนเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น ทำให้ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ตามภาวะวิสัยของความเป็นเด็กและเยาวชน

ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายฉบับนี้ควรให้มีข้อยกเว้นตามหลักการเดิมของกฎหมายลิขสิทธิ์จะเหมาะสมกว่า เนื่องจากการบัญญัติกฎหมายในทำนองนี้ไม่อาจป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ได้ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากตัวบทกฎหมาย แต่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๒.๕ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เห็นด้วยในหลักการเพราะสอดคล้องกับข้อ ๙ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และมาตรา ๒๐ (๖) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ในส่วนการกำหนดประเภทความพิการในมาตรา ๕ ซึ่งกำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ในกฎหมายว่า การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ ซึ่งไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย คนพิการทาง

สติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาได้รับประโยชน์จากการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ได้นั้น เห็นควรให้ปรับแก้เป็น “คนพิการประเภทอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๓. การพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖)

ในการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) คณะกรรมการฯ เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักการเรื่องการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ที่ฉายในโรงภาพยนตร์ กระทรวงพาณิชย์ได้เคยเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ พ.ศ. .... เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และให้ส่งสำนักงานฯ โดยให้รับความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณา และเห็นสมควรให้สำนักงานฯ พิจารณาในแต่ละประเด็นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งสำนักงานฯ ได้เสนอข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ผลการพิจารณาประเด็นของคณะรัฐมนตรีประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ พ.ศ. .... (เรื่องเสร็จที่ ๓๕๒/๒๕๕๔) แต่ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องดังกล่าวกลับคืนให้กระทรวงพาณิชย์ เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภา กระทรวงพาณิชย์จึงได้นำข้อสังเกตดังกล่าวไปพิจารณาแล้วจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการมาในครั้งนี้

โดยที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ มิได้มีการกำหนดให้การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ที่ฉายในโรงภาพยนตร์ เป็นความผิดเฉพาะ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นในการกำหนดโทษสำหรับผู้ใช้ไว้แตกต่างจากประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งควรต้องชี้แจงถึงเหตุผลความจำเป็นที่ต้องบัญญัติไว้แตกต่าง คณะกรรมการฯ จึงมอบหมายให้ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) รับประเด็นข้อสังเกตจากที่ประชุมไปพิจารณาในเชิงนโยบายอีกครั้ง รวมทั้งมีข้อสังเกตในรายละเอียดเกี่ยวกับถ้อยคำอีกบางประการ เช่น จำเป็นต้องบัญญัติบทนิยามคำว่า “โรงภาพยนตร์” ไว้หรือไม่ และประสงค์จะให้มีความหมายตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ หรือความหมายทั่วไป

ต่อมากระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๗๐๒/๑๗๗๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงพาณิชย์นำข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาในเชิงนโยบาย และโดยที่กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาให้ความสำคัญกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เนื่องจากการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยอย่างมาก และเพื่อให้การพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานต่างๆ เป็นไปอย่างรอบคอบ กระทรวงพาณิชย์โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงได้จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยเชิญภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม

ให้ข้อเท็จจริง สภาพปัญหา และข้อคิดเห็นต่อร่างกฎหมายฉบับนี้ด้วย โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์พิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบกับข้อคิดเห็นที่ได้จากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

(๑) (ร่างมาตรา ๓) การกำหนดบทนิยามคำว่า "โรงภาพยนตร์" สามารถกำหนดให้คำว่า "โรงภาพยนตร์" ตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า "โรงภาพยนตร์" ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๒) (ร่างมาตรา ๔) เห็นควรยืนยันคงหลักการที่ผู้บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตจะไม่สามารถอ้างข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ โดยมีกำหนดระยะเวลาในการยกเว้นไว้เป็นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่นำออกฉายครั้งแรกในโรงภาพยนตร์ภายในราชอาณาจักร อย่างไรก็ดี สามารถนำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ตามความเหมาะสม

(๓) (ร่างมาตรา ๖) หากคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า การกำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษสำหรับผู้ที่บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือใช้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ให้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เป็นการกระทำความผิดที่สามารถลงโทษตามหลักประมวลกฎหมายอาญาได้อยู่แล้ว กระทรวงพาณิชย์ไม่ขัดข้องที่จะถอนร่างมาตรา ๖ ดังกล่าวออกจากร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ อย่างไรก็ดี เพื่อให้ร่างกฎหมายฉบับนี้มีผลในเชิงป้องปรามให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัว อาจพิจารณาเพิ่มเติมบทบัญญัติอันเป็นการเพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับผู้ทำซ้ำงานภาพยนตร์โดยการบันทึกเสียงและหรือภาพจากภาพยนตร์ ให้ต้องรับโทษสูงขึ้นด้วย

(๔) ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ประกอบด้วยสาระสำคัญในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการและในส่วนของการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้ว เห็นว่า ควรที่จะรวมกันเป็นร่างกฎหมายฉบับเดียวตามที่ได้เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เนื่องจากเป็นการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฉบับเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และเป็นการพิจารณาในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เช่นเดียวกัน

๔. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ประกอบกับข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความเห็นเพิ่มเติมของกระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว สรุปผลการพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

๔.๑ วันใช้บังคับ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า ควรกำหนดระยะเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการให้มีการเตรียมการออกกฎกระทรวงตามร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงได้สอบถามถึงเหตุผลความจำเป็นในการกำหนดวันใช้บังคับไว้เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เนื่องจากเห็นว่าเป็นระยะเวลาที่นานเกิน

ความจำเป็นหรือไม่ ซึ่งผู้แทนกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ชี้แจงว่า การกำหนดระยะเวลาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการเตรียมการออกกฎกระทรวงตามร่างพระราชบัญญัตินี้ระยะหนึ่ง จึงขอแก้ไขเป็น ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และการแก้ไขดังกล่าวสอดคล้องกับ**ข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรม**ในเรื่องวันใช้บังคับแล้ว

๔.๒ หลักการเรื่องการกระทำต่อภาพยนตร์ที่ฉายในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต (ร่างเดิมมาตรา ๓ และมาตรา ๔)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ปรากฏข้อเท็จจริงถึงลักษณะการกระทำความผิดว่า ปัจจุบัน การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์มีการกระทำเป็นขบวนการ โดยการจ้างวานบุคคลหลายคนเข้าไปบันทึกคนละประมาณ ๓-๕ นาที แล้วจึงนำมารวมกันผลิตเป็นแผ่นเพื่อทำการจำหน่ายต่อไป โดยที่การทำซ้ำในลักษณะนี้มีระยะเวลาไม่นาน ปริมาณน้อย ผู้กระทำความผิดจึงใช้เหตุที่เป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) ว่าเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในลักษณะนี้ กระทรวงพาณิชย์จึงได้เสนอขอแก้ไขมิให้นำเฉพาะมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้บังคับกับการกระทำความผิดในลักษณะนี้ จากเดิมที่กำหนดมิให้นำข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในส่วนที่ ๖ ทั้งส่วนมาใช้บังคับ และเพื่อให้ร่างกฎหมายฉบับนี้มีผลในเชิงป้องปรามให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวอาจพิจารณาเพิ่มเติมบทบัญญัติอันเป็นการเพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับผู้ทำซ้ำงานภาพยนตร์โดยการบันทึกเสียงและหรือภาพจากภาพยนตร์ ให้ต้องรับโทษสูงขึ้นด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า การป้องปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์อย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นการกำหนดฐานความผิดของการกระทำในลักษณะนี้เป็นความผิดเฉพาะ และกำหนดให้มีโทษหนักขึ้น โดยไม่สามารถนำข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้ได้ เพื่อให้เป็นความผิดเด็ดขาด ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรามผู้กระทำความผิดมิให้กระทำการดังกล่าว เนื่องจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ได้ชี้แจงว่าพฤติการณ์ของการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์เป็นอย่างมาก และกระทบต่อภาพลักษณ์และเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ โดยมีการจ้างวานผู้ทำซ้ำให้เข้าไปบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วนำไปรวมกันผลิตเป็นแผ่นซีดี หรือแผ่นดีวีดี ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ แม้จากลักษณะการกระทำจะยังไปไม่ถึงการกระทำเพื่อการค้าก็ตาม แต่ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนี้เป็นต้นตอนำไปสู่การนำเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพที่ได้บันทึกไว้ไปรวมกันผลิตเป็นแผ่นซีดี หรือแผ่นดีวีดีเพื่อการค้าต่อไป และเมื่อพฤติการณ์แห่งการกระทำเป็นการบันทึกคนละ ๓-๕ นาที มีการอ้างเหตุว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท ซึ่งกฎหมายมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) จึงเป็นการพยายามหลีกเลี่ยงบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ จำเป็นต้องกำหนดมิให้นำมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้บังคับกับกรณีนี้

ในประเด็นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) จึงได้แก้ไขให้เป็นการกำหนดฐานความผิดโดยเพิ่มเป็นมาตรา ๒๘/๑ และมีบทกำหนดโทษที่หนักกว่าการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์โดยทั่วไป โดยเพิ่มเป็นมาตรา ๖๙/๑ เพื่อให้มีผลเป็นการป้องปรามผู้กระทำความผิดและไม่สามารถอ้างข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ (ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๕)

ในหลักการนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) มีความเห็นต่อข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรมในประการที่สองที่เห็นว่า มาตรา ๒๘ วรรคสอง ที่เพิ่มขึ้นมา มิได้เป็นการกำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต จึงไม่สอดคล้องกับข้อความในหลักการ ข้อที่ ๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เมื่อได้แก้ไขร่างฯ ตามที่ผ่านการพิจารณาแล้ว จึงไม่มีประเด็นตามข้อสังเกตที่ต้องพิจารณา

(๒) ข้อสังเกตของกระทรวงวัฒนธรรม ที่เห็นว่างานอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์มีหลายลักษณะ เช่น วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ ฯลฯ แต่ร่างกฎหมายที่เสนอให้การคุ้มครองเฉพาะภาพยนตร์ที่ถูกบันทึกในโรงภาพยนตร์เท่านั้น แต่ลิขสิทธิ์ลักษณะอื่นของงานอันมีลิขสิทธิ์ไม่ได้รับการคุ้มครอง เช่น การแสดงละครในโรงภาพยนตร์หรือในโรงละคร นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า งานอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ที่มีหลายลักษณะนั้น ปัจจุบันได้รับความคุ้มครองอยู่แล้ว ภายใต้ส่วนที่ ๕ การละเมิดลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ หากแต่กรณีของร่างพระราชบัญญัตินี้ที่กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอขอเพิ่มบทบัญญัติให้มีความผิดเฉพาะสำหรับกรณีการคุ้มครองภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์เพื่อให้มีโทษสูงขึ้นและมิให้นำมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้บังคับ นั้น เนื่องจากลักษณะการกระทำความผิดที่มีลักษณะพิเศษ จงใจหลีกเลี่ยงบทบัญญัติของกฎหมาย หน่วยงานผู้รับผิดชอบกฎหมาย (กระทรวงพาณิชย์) จึงเห็นว่า บทบัญญัติกฎหมายในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการบัญญัติการกระทำความผิดในลักษณะนี้ไว้เป็นการเฉพาะ และมิให้มีการนำมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้บังคับได้ สำหรับกระทรวงวัฒนธรรมไม่ได้มีการเสนอปัญหาในลักษณะนี้มา ดังนั้น สำหรับกรณีปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการบัญญัติร่างมาตรา ๒๘/๑ เฉพาะกรณีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เท่านั้น

(๓) ข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุด ที่เห็นว่า การกำหนดยกเว้นหลัก fair use ใน TRIPs Agreement ซึ่งประเทศไทยไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขกฎหมายลิขสิทธิ์เกินไปกว่าความตกลงระหว่างประเทศ ควรปล่อยให้เป็นดุลพินิจของศาลว่าการกระทำใดสามารถยกเอาข้อยกเว้นในส่วนที่ ๖ ขึ้นมากล่าวอ้างได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) พิจารณาประเด็นเรื่องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามข้อสังเกตดังกล่าวแล้ว เห็นว่า กรณีข้อจำกัดและข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ปรากฏอยู่ในความตกลงทริปส์ หรือ TRIPs Agreement Article ๑๓[๑] กำหนดว่า "ให้บรรดา

---

[๑] Article 13 Limitations and Exceptions

สมาชิกกำหนดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นสิทธิแต่ผู้เดียวได้กับกรณีพิเศษบางกรณี ซึ่งไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของงาน และไม่ทำให้เสื่อมเสียโดยไม่มีเหตุอันสมควรต่อประโยชน์อันชอบธรรมของผู้ทรงสิทธิ" ซึ่งแต่ละประเทศสมาชิกมีสิทธิที่จะไปกำหนดข้อยกเว้นว่ากรณีใดไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เนื่องจากความตกลงดังกล่าวเปิดกว้างให้แต่ละประเทศสมาชิกสามารถไปกำหนดข้อยกเว้น ซึ่งต้องกำหนดเป็นกรณีพิเศษ สำหรับกรณีนี้เมื่อมีเหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดให้การกระทำในลักษณะที่กำหนดนี้เป็นความผิดเด็ดขาดดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นกรณีที่ประเทศไทยไม่ประสงค์จะกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในลักษณะนี้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับนโยบายและสภาพปัญหาของแต่ละประเทศสมาชิก

๔.๓ หลักการเรื่องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ (ร่างเดิมมาตรา ๕) นั้น เป็นไปตามหลักการเดิมตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เพิ่มข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ) ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว (เรื่องเสร็จที่ ๗๑๙/๒๕๕๐) และผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ยืนยันตามร่างฯ นี้ โดยไม่มีการแก้ไข

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (เพิ่มข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ) (เรื่องเสร็จที่ ๗๑๙/๒๕๕๐) นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณาความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี และกฎหมายลิขสิทธิ์ของต่างประเทศ ปรากฏผลการพิจารณาดังต่อไปนี้

(๑) ความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี ซึ่งมีจำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญากรุงเบอร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม ฉบับกรุงปารีส ค.ศ. ๑๙๗๑ (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Paris Act 1971))และความตกลงทริปส์ (TRIPs Agreement)ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ ในบางกรณีโดยมีเงื่อนไขว่า ประเทศภาคีต้องกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่ให้ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของงานและไม่ทำให้เสื่อมประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (Article ๙ ของอนุสัญญากรุงเบอร์น และ Article ๑๓ ของความตกลงทริปส์) ซึ่งหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ก็สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศทั้งสองฉบับดังกล่าว

(๒) คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณากฎหมายต่างประเทศ (ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศเกาหลี และฮ่องกง) ที่กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการแล้ว เห็นว่าประเทศอื่นส่วนใหญ่กำหนดประเภทของคนพิการที่ได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ คือ คนพิการทางการมองเห็น (มีทั้งกรณีที่ตาบอด และกรณีที่ต้องขยายตัวอักษรให้ใหญ่

Members shall confine limitations or exceptions to exclusive rights to certain special cases which do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the right holder.

ขึ้นเพื่อประโยชน์ของคนพิการทางสายตา) และคนพิการทางการได้ยิน โดยมีประเทศออสเตรเลียกำหนดข้อยกเว้นสำหรับการกระทำเพื่อประโยชน์ของคนพิการทางสติปัญญาด้วย ประกอบกับผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ได้ชี้แจงว่าในกรณีของคนพิการทางสติปัญญานั้น กรณีมีความจำเป็นที่ต้องนำงานอันมีลิขสิทธิ์มาถ่ายทอดหรือเปลี่ยนรูปแบบให้อยู่ในรูปของสื่อที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของคนพิการทางสติปัญญา และลักษณะของการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อให้คนพิการทางการมองเห็น และคนพิการทางการได้ยินได้เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้นั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการทำให้ปรากฏโดยตัวอักษรเบรลล์หรือเสียงเท่านั้น ยังอาจมีการจัดทำในรูปแบบสื่อภาพนูน หรือหากเป็นสื่อที่มีภาพและเสียงก็อาจมีการทำซ้ำโดยจัดทำคำบรรยายเป็นตัวอักษรแทนเสียงบรรยายเพื่อประโยชน์แก่คนพิการทางการได้ยิน ทั้งผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ก็เห็นด้วยกับการเพิ่มประเภทคนพิการทางสติปัญญาที่จะได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยร่างฯ ที่ผ่านการพิจารณามีสาระสำคัญเป็นการกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามที่กำหนดไว้ โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ส่วนลักษณะของความพิการในแต่ละประเภทของคนพิการที่จะได้รับประโยชน์นั้นต้องมีการกำหนดโดยกฎกระทรวง ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันมีคนพิการเพียงสามประเภทที่ประสบปัญหาที่ไม่อาจเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้เพราะเหตุแห่งความพิการ ส่วนคนพิการประเภทอื่นนั้นก็เปิดโอกาสให้มีการกำหนดในพระราชกฤษฎีกาต่อไปได้ แต่ลักษณะของความพิการนั้น เนื่องจากมีรายละเอียดที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่จะกำหนดว่าลักษณะความพิการแบบใดในแต่ละประเภทที่ทำให้ไม่อาจเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์และสมควรได้รับประโยชน์จากงานที่ทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ จึงกำหนดให้ต้องกำหนดในกฎกระทรวง

(๒) บุคคลที่ได้รับการยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดว่าบุคคลใด หรือองค์กรใด สามารถทำซ้ำ และดัดแปลงได้บ้าง แต่ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวจะต้องทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามที่กำหนดเท่านั้น

(๓) การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

(๔) ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่กำหนดขึ้นนี้ต้องนำไปใช้บังคับกับกรณีข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดง โดยผลของมาตรา ๕๓ ที่ให้นำมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับกับสิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม

สำหรับการพิจารณาครั้งนี้ **กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** มีข้อสังเกตว่า ควรให้ปรับแก้เป็น “คนพิการประเภทอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนา

คุณภาพชีวิตคนพิการ" เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า กฎหมายแต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป กรณีพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทุกประเภท แต่กรณีพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์จะยกเว้นให้แก่ผู้ที่นำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้เพื่อประโยชน์ของคนพิการบางประเภทที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้เท่านั้น เช่น คนพิการทางการมองเห็น ต้องมีการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น หนังสือมาทำเป็นตัวอักษรเบรลล์เพื่อให้คนพิการประเภทนี้สามารถอ่านงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นได้ เมื่อมีวัตถุประสงค์ต่างกัน จึงไม่อาจอ้างอิงถึงคนพิการทุกประเภทตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ ได้ แต่หากต่อไปมีความจำเป็นในอนาคตประสงค์จะขยายการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์แก่คนพิการประเภทอื่นอีกก็เห็นสมควรให้กระทรวงพาณิชย์กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๔.๔ ประเด็นบทกำหนดโทษสำหรับผู้ที่บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือใช้ให้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์กระทำความผิด (ร่างเดิมมาตรา ๖)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า หลักการเรื่องผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดและความรับผิดในทางอาญากรณีที่เด็กกระทำความผิดมีบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายอาญา จึงเห็นว่า หากไม่มีเหตุผลพิเศษ**ควรใช้หลักการตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีบัญญัติไว้แล้ว** ซึ่งประเด็นนี้ผู้แทนกรมทรัพย์สินทางปัญญาเห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าว จึงได้มีหนังสือ**ขอถอนร่างมาตรานี้**

ข้อสังเกต**ของสำนักงานศาลยุติธรรมและข้อสังเกตของกระทรวงวัฒนธรรม**เกี่ยวกับการกำหนดโทษสำหรับผู้ใช้ให้ผู้เยาว์กระทำความผิดนั้น เมื่อตัดร่างมาตราดังกล่าวแล้ว จึงไม่มีประเด็นต้องพิจารณา

นอกจากนี้ ได้แก้ไขบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งตัดมาตรารักษาการออก เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการร่างกฎหมายของสำนักงานฯ พร้อมทั้งแก้ไขถ้อยคำในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ และร่างพระราชบัญญัติให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๕๕

ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์) *

ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์) เป็นการแสดงความคิดเห็นที่สะท้อนมุมมองของผู้เขียนโดยวิเคราะห์จากร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้เท่านั้น

ปัจจุบันปัญหาการลักลอบบันทึกภาพและเสียงในโรงภาพยนตร์กำลังทวีความรุนแรงอย่างมาก เนื่องจากเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกให้มีการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์สามารถกระทำได้โดยง่าย และค่าใช้จ่ายน้อย โดยจะมีการกระทำผิดเป็นขบวนการทั้งในส่วนของการลักลอบแอบถ่ายและส่วนของการผลิตแผ่นซีดี ดีวีดีเถื่อนเพื่อจำหน่าย โดยพฤติกรรมดังกล่าวยังครอบคลุมไปถึงการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่น ๆ อีก เช่น ซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งปัจจุบันการเอาผิดผู้ลักลอบแอบถ่ายในโรงภาพยนตร์ไทย สามารถบังคับใช้กฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยอยู่ภายใต้บทนิยามและบทลงโทษสำหรับการละเมิดโดยการทำซ้ำ เผยแพร่ และจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ปรากฏว่ายังมีอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังจะเห็นได้ว่ายังไม่มีกรณีใดที่สามารถดำเนินการเอาผิดผู้กระทำความผิดได้จนถึงที่สุด เนื่องจากช่องโหว่ของกฎหมายในบางประการ เช่น ความผิดอันเนื่องมาจากการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นคดีที่สามารถยอมความได้ โดยต้องมีการร้องทุกข์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ ซึ่งอาจจะไม่ทันท่วงทีในการจับกุมผู้กระทำผิด การอ้างเหตุผลของการกระทำความผิดเพื่อการศึกษาหรือเพื่อใช้ส่วนบุคคล โดยที่ผ่านมาผู้กระทำความผิดจะแบ่งหน้าที่ในการบันทึกภาพยนตร์คนละ ๕ - ๑๐ นาที เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายให้เป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ (Fair use) นอกจากนี้ การแอบถ่ายมักกระทำโดยเยาวชนที่ได้รับการว่าจ้างให้กระทำความผิดทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับผู้ที่บงการเบื้องหลังได้ นอกจากนี้ พบว่าลักษณะของการลักลอบบันทึกภาพและเสียงในโรงภาพยนตร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์แบบธรรมดาที่เกิดขึ้นภายในประเทศ พัฒนาไปสู่อาชญากรรมข้ามชาติที่มุ่งหวังผลตอบแทนมหาศาล โดยมีการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อกระทำความผิดเป็นขบวนการ ซึ่งส่งผลต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสร้างภาพลักษณ์ที่เสียหายต่อประเทศ

แต่อย่างไรก็ตาม เห็นสมควรกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มเติมเพื่อให้ประโยชน์แก่คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ที่ไม่อาจเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้เพราะเหตุแห่งความพิการ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวนั้นอาจจะต้องนำหนังสือหรือตำราเรียนต่าง ๆ มาทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ ดังนั้น เพื่อมิให้การกระทำของบุคคลดังกล่าว ละเมิดลิขสิทธิ์ เห็นสมควรกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มเติมให้แก่บุคคลดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ปัจจุบันจึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว โดยจำแนกข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าว ดังต่อไปนี้

*** ที่มา : ความจำเป็นในการตรากฎหมาย ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เรียบเรียงโดย พัชรา พุกเศรษฐี กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา**

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

๑. ทำให้สามารถควบคุมและปราบปรามผู้ที่ลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตได้

๒. เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นอย่างสมบูรณ์ อันจะทำให้ผู้สร้างสรรค์มีกำลังใจในการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ โดยไม่ต้องกังวลว่าผลงานของตนจะถูกละเมิด

๓. เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ดำเนินการร่วมกันในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมให้หมดไป

๔. ทำให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญาหรือคนพิการประเภทอื่นๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นได้ตามความจำเป็น โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

๕. หน่วยงานราชการหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ผลิตหนังสือหรือตำราเรียนเพื่อให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญาหรือคนพิการประเภทอื่น ๆ เช่น หนังสือเสียงหรืออักษรเบรลล์ (BRAILLE) โดยมิได้มุ่งหากำไร เกิดความมั่นใจในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของคนพิการมากยิ่งขึ้น

๖. สำหรับโทษอาญาที่กำหนดไว้นั้น ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวที่จะต้องได้รับโทษ จนทำให้ไม่กล้าที่จะกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย รวมถึงทำให้การปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทันสมัยและเท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

๗. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันทางการค้าและเป็นส่วนสำคัญในระบบการคุ้มครองลิขสิทธิ์ พร้อมทั้งเป็นการปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนจะได้ตระหนักว่าการสนับสนุนการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

ข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

- ร่างกฎหมายฉบับนี้อาจเป็นภาระต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ที่เป็นเจ้าของงานวรรณกรรมที่เขียนหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพราะอาจทำให้ต้องขาดรายได้จากคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....*

---

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ประเด็นการกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ

(๑) นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะ (สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ) รวม ๒๗ คน ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยขอเพิ่มข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในมาตรา ๓๒ (๙) เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นได้ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ อนุมัติให้คณะรัฐมนตรีรับร่างไปพิจารณาก่อนรับหลักการ

(๒) วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเชิญผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ ร่วมกันพิจารณาร่างให้แล้วเสร็จ และแจ้งผลให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบภายในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ เพื่อจะได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาและแจ้งผลไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๐

(๓) วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เชิญประชุมร่วมกันระหว่างผู้แทนจาก ๔ หน่วยงาน คือ (๑) กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ (๒) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (๓) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ (๔) สำนักงบประมาณ เพื่อหาข้อสรุปในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ว่าสามารถรับหลักการได้หรือไม่ซึ่งผลของการประชุมปรากฏว่าที่ประชุมเห็นชอบกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ของนายวิริยะฯกับคณะ โดยมีข้อสังเกตว่า กระทรวงพาณิชย์ควรเสนอร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... อีกฉบับหนึ่งที่ได้มีการปรับปรุงการใช้ถ้อยคำในร่างมาตรา ๓๒ (๙) ที่จะเพิ่มเติมขึ้นใหม่ไม่ให้มีความหมายกว้างมากเกินไป เพื่อไม่ให้กระทบถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

(๔) วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ฉบับที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ (เรื่องเสร็จที่ ๗๑๙/๒๕๕๐)

(๕) ในการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ของกระทรวงพาณิชย์พร้อมกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ของนายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ กับคณะ ซึ่งในระหว่างการพิจารณา ได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จึงเป็นอันตกไป

---

* กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ข้อมูล ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

(๖) กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการอยู่ในแผนพัฒนากฎหมายของกระทรวงพาณิชย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒

(๗) กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และนักวิชาการ โดยมีอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นประธานเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้ครอบคลุมถึงข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ

(๘) กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ และในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้เสนอขอถอนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อนำกลับไปพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว ลงมติให้ถอนเรื่องดังกล่าวตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เสนอ

๑.๒ ประเด็นการกำหนดการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต

(๑) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๓ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ อย่างไรก็ดี ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต่างๆ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยมีข้อสังเกต ๔ ข้อดังนี้

- ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดจากตัวกฎหมายเองหรือเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ในการพิจารณาประเด็นนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรเสนอแนวทางการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นไปประกอบการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และในประเด็นนี้ให้พิจารณาความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรมเกี่ยวกับอำนาจในการตรวจค้นหรือตรวจสอบสิ่งของเอกสาร หรือหลักฐานด้วย

- การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์กรณีนี้สมควรจะตราเป็นกฎหมายเฉพาะ หรือควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลิขสิทธิ์

- การดำเนินการให้มีกฎหมายเฉพาะหรือแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ควรเกินความตกลง TRIPS Agreement

- ควรบัญญัติให้เป็นความผิดต่ออาญาแผ่นดิน หรือควรให้เป็นความผิดอันยอมความได้

(๒) คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยได้เชิญผู้แทนกรมทรัพย์สินทางปัญญา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนภาคเอกชน เช่น สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา บริษัท เอส เอฟ ซีนีมา ซิตี้ จำกัด บริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน) บริษัท สหมงคลฟิล์ม จำกัด บริษัท ภาพยนตร์ วอเนอร์ บราเดอร์ ฟาร์อีส จำกัด บริษัท ภาพยนตร์ ทเวนตีธ์ เซนจูรี ฟอกซ์เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือตอบไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ โดยมีข้อสังเกตสรุปได้ดังนี้

● ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดจากทั้งตัวกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเป็นที่ชัดเจนว่าการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นความผิดตามมาตรา ๒๘ ที่กำหนดให้การทำซ้ำต่องานภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์อยู่แล้วนอกจากนี้ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนใหญ่จะเกิดจากขั้นตอนการตรวจสอบของโรงภาพยนตร์และการจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจที่ไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้อย่างทันท่วงที และขั้นตอนการสืบหาพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่ภาครัฐจะต้องดำเนินการและจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประเด็นความล่าช้าในการจับกุมนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอาญาแผ่นดินหรือไม่ จึงไม่ใช่ประเด็นปัญหาที่ตัวบทกฎหมาย

● การลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นเพียงวิธีการหนึ่งในการทำซ้ำงานภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์เท่านั้น ดั้งนั้น เมื่อมี พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่เป็นกฎหมายในการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์อยู่แล้ว หากคณะรัฐมนตรีเห็นว่า มีความจำเป็นต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดความผิดเกี่ยวกับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ ควรแก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

● การการดำเนินการให้มีกฎหมายเฉพาะหรือแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ควรเกินกว่าความตกลงที่รัฐต่างประเทศให้ความคุ้มครองประเทศต่างๆ ในTRIPS Agreement

● การลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นเพียงวิธีการหนึ่งในการทำซ้ำงานภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์เท่านั้น จึงเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจ หากจะมีการบัญญัติความผิดฐานลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ให้ชัดเจน ก็น่าจะกำหนดให้มีบทบัญญัติในเรื่องโทษ โดยการกำหนดให้มีโทษที่หนักขึ้นกว่าการทำซ้ำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ทั่วไป

(๔) เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งมายังกระทรวงพาณิชย์ว่า เนื่องจากมีพระราชกฤษฎีกายุบสภา จึงส่งร่างกฎหมายดังกล่าวกลับมาให้หน่วยงานเจ้าของเรื่อง หากประสงค์จะดำเนินการต่อให้ดำเนินการยืนยันเมื่อคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว

(๕) กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีคำสั่งที่ ๗๓/๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ประกอบด้วยผู้แทนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทย นายบุญมา เตชะวณิช และ นายพินัย ณ นคร เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายที่อยู่ภายใต้บังคับกรมทรัพย์สินทางปัญญา

(๖) กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้มีคำสั่งที่ ๓๕/๒๕๕๔ และ ๔๑/๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ เพื่อพิจารณายกร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....(ในส่วนของการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์) ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้มีหนังสือตอบไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๓๕๒/๒๕๕๔)

๒. ข้อเท็จจริงและปัญหา

๒.๑ ประเด็นการกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ

(๑) เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ใช้บังคับมานานแล้วบทบัญญัติต่างๆ จึงไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาวการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเอื้ออำนวยให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่น จึงสมควรที่จะได้มีการปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นได้ตามความจำเป็นจึงจำเป็นต้องเพิ่มข้อยกเว้นเป็น (๙) ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๒

(๒) คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ มีปัญหาอย่างมากในการเข้าถึงหนังสือและตำราเรียนต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ และหนังสือที่อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพราะอาจจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ได้

(๓) การผลิตหนังสือเพื่อให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ สามารถเข้าถึงสื่อทางสิ่งพิมพ์มีปัญหาอย่างมากเนื่องจากหน่วยงานราชการต่างๆ ไม่กล้าผลิตหนังสือ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ส่วนภาคเอกชนนั้น เมื่อขอความยินยอมไปแล้วมักจะไม่ตอบกลับมา จึงทำให้การผลิตหนังสือสำหรับคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ เช่น หนังสือเสียง หรืออักษรเบรลล์ (BRAILLE) มีปัญหาและอุปสรรคมาก

(๔) บทบัญญัติบางประการซึ่งเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ยังไม่มีความชัดเจนสำหรับคนพิการทางการมองเห็นคนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นๆ

๒.๒ ประเด็นการกำหนดการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต

การพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ทำให้การบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์สามารถกระทำได้โดยง่าย ค่าใช้จ่ายน้อย ทั้งยังมีช่องทางการกระจายสินค้าละเมิดได้อย่างรวดเร็วโดยการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนทางสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การผลิตและจำหน่ายซีดีละเมิดลิขสิทธิ์ การละเมิดลิขสิทธิ์รายการโทรทัศน์ระบบเคเบิล และระบบดาวเทียม และการเผยแพร่ไฟล์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยที่กลไกของรัฐที่มีอยู่ไม่สามารถที่จะควบคุมหรือป้องปรามการกระทำดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ลักษณะของการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการละเมิดที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ไปสู่อาชญากรรมข้ามชาติที่มุ่งหวังผลตอบแทนมหาศาลมีการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับการก่ออาชญากรรมประเภทอื่น การบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ามูลค่าความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ไทยและเจ้าของลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ต่างประเทศจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเท่ากับ ๑๖,๔๒๔ ล้านบาท

นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบธุรกิจ ภาพยนตร์ เช่น ผู้สร้างภาพยนตร์ เจ้าของโรงภาพยนตร์ศูนย์การค้าที่เป็นที่ตั้งของโรงภาพยนตร์ ร้านค้า ร้านอาหาร และธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้องต้องสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมหาศาล กระทบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการจัดเก็บภาษีของรัฐ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ามูลค่าความสูญเสียที่เกิดขึ้นมูลค่าความเสียหายประมาณ ๑,๓๐๙ ล้านบาท หากปล่อยให้มีการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นต่อไปนอกจากจะเป็นการส่งเสริมธุรกิจที่ผิดกฎหมายแล้ว ยังจะส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าว

๓. ผลการรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) และบทวิเคราะห์

๓.๑ ประเด็นการกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ

(๑) เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้เข้าร่วมประชุมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาสคนพิการ และผู้สูงอายุ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ เพื่อหาข้อสรุปในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ว่าสามารถรับหลักการได้หรือไม่ ซึ่งผลของการประชุมปรากฏว่า ที่ประชุมเห็นชอบกับหลักการของร่างกฎหมาย

(๒) เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง (Focus Group) เช่น ผู้แทนสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อพิจารณาและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นและสาระสำคัญของร่างกฎหมาย โดยที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ว่า นอกจากคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญาและคนพิการประเภทอื่นๆ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาแล้ว ควรเพิ่มคนพิการแบบออร์ทิสติกในร่างกฎหมายเพื่อให้ได้รับข้อยกเว้นในส่วนนี้ด้วย

๓.๒ ประเด็นการกำหนดการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา จำนวน ๑ ครั้งเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๔

(๒) ประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ จำนวน ๑ ครั้งเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔

(๓) ได้นำร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ประกาศบนเว็บไซต์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึง ๔ มกราคม ๒๕๕๕

๔. ความเห็นและข้อเสนอ

๔.๑ ประเด็นการกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ

กระทรวงพาณิชย์ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า คนพิการประเภทอื่นๆ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจะครอบคลุมถึงคนพิการแบบออร์ทิสติกแล้ว ดังนั้น จึงควรคงบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการไว้ตามเดิม โดยดำเนินการดังนี้ กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดให้การทำซ้ำหรือการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการดังกล่าวไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

๔.๒ ประเด็นการกำหนดการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต

กระทรวงพาณิชย์ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อกำหนดความผิดผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตและบทกำหนดโทษสำหรับผู้ที่บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริม หรือใช้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ โดยดำเนินการ ดังนี้

(๑) กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดสำหรับผู้ที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และการกระทำดังกล่าวนี้จะไม่อยู่ภายใต้บังคับในส่วนที่ ๖ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๒) กำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษสำหรับผู้ที่บังคับ ขู่เข็ญ ชักจูง ส่งเสริมหรือใช้บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ให้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

กระทรวงพาณิชย์
กรมทรัพย์สินทางปัญญา
๑๒ มกราคม ๒๕๕๕

หลักการเรื่องข้อยกเว้น
การละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ*

หลักการเรื่องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ

๑. ความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ จำนวน ๒ ฉบับ คือ อนุสัญญากรุงเบอร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม ฉบับกรุงปารีส ค.ศ. ๑๙๗๑ (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Paris Act ๑๙๗๑)) และตามความตกลงทริปส์ (Agreement on Trade - Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPs)) ซึ่งความตกลงระหว่างประเทศทั้ง ๒ ฉบับ ได้บัญญัติ ให้ประเทศภาคีสามารถกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้ในบางกรณีภายใต้เงื่อนไขว่า ประเทศภาคีต้องกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่ให้ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของงานและไม่ทำให้เสื่อมประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (Article ๙ ของอนุสัญญากรุงเบอร์น และ Article ๑๓ ของความตกลงทริปส์) ดังนั้น ประเทศไทยสามารถกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการได้ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

๒. ประเทศออสเตรเลีย

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศออสเตรเลีย (Copyright Act ๑๙๖๘ (No. ๖๓ of ๑๙๖๘ as amended)) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์สำหรับคนพิการในหมวด ๓ และหมวด ๔ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวครอบคลุมคนพิการ ๒ ประเภท คือ คนพิการทางการมองเห็น และคนพิการทางสติปัญญา โดยคนพิการทางการมองเห็น หมายถึง

๑) คนที่ไม่สามารถมองเห็น

๒) คนที่มีความผิดปกติทางการมองเห็นอย่างรุนแรง

๓) คนที่ไม่สามารถควบคุมหรือจัดให้อ่านหนังสือ หรือไม่สามารถโฟกัสหรือเคลื่อนไหวดวงตา หรือ

๔) คนที่มีความพิการทางสายตา (มาตรา ๑๐ (๑)) ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดเงื่อนไขสำหรับคนพิการในแต่ละประเภทแตกต่างกัน ดังนี้

ในกรณีของคนที่มีความพิการทางการมองเห็น กฎหมายกำหนดให้ "องค์กร ช่วยเหลือคนพิการทางการมองเห็น" สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานวรรณกรรม และงานนาฏกรรม เพื่อการใช้ประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น และการเผยแพร่ในอนาคต โดยไม่มีข้อจำกัดว่างานดังกล่าวได้รับการโฆษณาแล้วหรือไม่ ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องไม่เป็นการแสวงหากำไร

---

* ที่มา : ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา, บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เรื่องเสร็จที่ ๑๕๒๐/๒๕๕๕

อย่างไรก็ตาม กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศออสเตรเลียกำหนดว่า หากงานนั้นยังไม่ได้รับการโฆษณา สามารถนำมาใช้ในรูปแบบของเสียงเท่านั้น (มาตรา ๑๓๕ ZP (๑)) แต่หากงานนั้นได้รับการโฆษณาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สามารถนำมาใช้ได้ในรูปแบบอักษรเบรลล์ ตัวอักษรขยาย รูปภาพ หรือรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๑๓๕ ZP (๒)) ทั้งนี้ คำว่า "องค์กรช่วยเหลือคนพิการทางการมองเห็น" หมายถึง องค์กรทางการศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติตามคำนิยามขององค์กรทางการศึกษา หรือองค์กรอื่นๆ ที่มีหน้าที่สำคัญ หรือในกรณีที่มีหน้าที่อื่นๆ ร่วมด้วย องค์กรนั้นมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง ในการจัดทำสื่อประเภทงานวรรณกรรม และนาฏกรรมสำหรับคนพิการทางการมองเห็น และได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าเป็นองค์กรช่วยเหลือคนพิการทางการมองเห็นตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายลิขสิทธิ์ (มาตรา ๑๐ A (๑) (c))

ในกรณีของคนพิการทางสติปัญญา กฎหมายกำหนดให้ "องค์กรช่วยเหลือคนพิการทางสติปัญญา" สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ทุกประเภท และสิ่งอื่นๆ (eligible items) เพื่อการใช้ประโยชน์ของคนพิการทางสติปัญญา และการเผยแพร่ในอนาคต โดยกฎหมายไม่ได้กำหนดว่า สามารถนำมาใช้ในรูปแบบใดได้บ้าง (มาตรา ๑๓๕ ZS) ทั้งนี้ คำว่า "องค์กรช่วยเหลือคนพิการทางสติปัญญา" หมายถึง องค์กรทางการศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติตามคำนิยามขององค์กรทางการศึกษา หรือองค์กรอื่นๆ ที่มีหน้าที่สำคัญ หรือในกรณีที่มีหน้าที่อื่นๆ ร่วมด้วย องค์กรนั้นมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง ในการจัดทำสื่อสำหรับคนพิการทางสติปัญญา และได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการทางสติปัญญาตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายลิขสิทธิ์

นอกจากนั้น กฎหมายกำหนดเงื่อนไขสำหรับคนพิการทางการมองเห็น และคนพิการทางสติปัญญา เช่น องค์กรช่วยเหลือคนพิการต้องมีเหตุผลว่าไม่สามารถจัดหาซื้อสำเนาใหม่ในรูปแบบดังกล่าวได้ภายในระยะเวลาอันสมควร (มาตรา ๑๓๕ ZP (๔) ถึง (๖A) และมาตรา ๑๓๕ (๒)) จากนั้น องค์กรดังกล่าวต้องชำระค่าตอบแทนการใช้ลิขสิทธิ์ให้กับองค์กรจัดเก็บ (มาตรา ๑๓๕ ZP (๑) (a) และมาตรา ๑๓๕ ZS (๑) (a)) นอกจากนั้น กฎหมายยังกำหนดให้มีการแสดงถึงการรับรู้แห่งสิทธิ (มาตรา ๑๓๕ ZQ (๔)) และมาตรา ๑๓๕ ZT (๔)) เช่น ข้อความบันทึกแสดงถึงการรับรู้แห่งสิทธิ ที่ต้องระบุชื่อของผู้สร้างสรรค์งาน และองค์กรที่มีหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการ ชื่องานอันมีลิขสิทธิ์ที่นำมาใช้ และวันที่นำมาใช้

๓. ประเทศอังกฤษ

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศอังกฤษ (Copyright, Designs, and Patents Act ๑๙๘๘) ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย Visually Impaired Persons Act ๒๐๐๒ ได้บัญญัติข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการทางมองเห็นในมาตรา ๓๑ F โดยกำหนดว่า คนพิการทางการมองเห็น หมายถึง ๑) คนตาบอด ๒) คนที่มีปัญหาในการมองเห็นซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยการใช้เลนส์ปรับสายตาที่จะช่วยในการอ่านได้เป็นปกติ ๓) คนที่ไม่สามารถควบคุมหรือจัดการให้อ่านหนังสือได้ หรือ ๔) คนที่ไม่สามารถโฟกัสหรือเคลื่อนไหวดวงตาในระดับที่เป็นปกติให้สามารถอ่านได้ (มาตรา ๓๑ F (๙)) นอกจากนั้น ข้อยกเว้นดังกล่าวไม่ใช้บังคับแก่งานดนตรีกรรมที่เกี่ยวกับบันทึกการแสดง งานลิขสิทธิ์ประเภทการรวบรวมข้อมูล และการทำสำเนางานในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้เพื่อประโยชน์ในทางการค้าอยู่แล้ว (มาตรา ๓๑ A และ B) ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดลักษณะการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการทางการมองเห็น เป็น ๒ กรณี คือ กรณีของการทำสำเนางานฉบับเดียว และการทำสำเนางานหลายฉบับ

ในกรณีของการทำสำเนางานฉบับเดียว กฎหมายบัญญัติว่าบุคคลใดๆ รวมทั้งคนพิการทางการมองเห็น (มาตรา ๓๑ A) สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานดนตรีกรรม งานศิลปกรรม หรืองานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทอื่นที่ได้รับการตีพิมพ์มาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง (มาตรา ๓๑ A) ให้ปรากฏในรูปแบบใดๆ ก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการใช้สำหรับคนพิการทางการมองเห็น โดยมีข้อจำกัดว่าสามารถจัดทำได้เพียงฉบับเดียวเท่านั้น

ส่วนในกรณีของการทำสำเนางานหลายฉบับ กฎหมายกำหนดให้องค์กรทางการศึกษาหรือองค์กรที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร (มาตรา ๓๑ B) สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานดนตรีกรรม หรืองานศิลปกรรมที่มีการโฆษณาเพื่อการค้าแล้ว หรืองานอันมีลิขสิทธิ์อื่นๆ ที่ได้รับการตีพิมพ์เพื่อการค้ามาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง ให้ปรากฏในรูปแบบใดๆ ก็ตาม ซึ่งเป็นประโยชน์ในการใช้สำหรับคนพิการทางการมองเห็น โดยกฎหมายไม่มีข้อกำหนดในปริมาณของงาน ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องไม่เป็นการแสวงหากำไร

๔. ประเทศสหรัฐอเมริกา

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการมีบัญญัติอยู่ในมาตรา ๑๒๑ ของกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา (Copyright Act ๑๙๗๖ as amended (๑๗ U.S.C. ๑๒๑)) โดยกฎหมายกำหนดข้อยกเว้นสำหรับคนตาบอด และคนพิการประเภทอื่นที่ได้รับการรับรองว่าไม่สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้ตามปกติเนื่องจากข้อจำกัดทางร่างกายตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าการจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับคนพิการ ค.ศ. ๑๙๓๑ (An Act to provide books for the adult blind ๑๙๓๑ (๒ U.S.C. ๑๓๕a)) (มาตรา ๑๒๑ (d)) ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดลักษณะการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการเป็น ๒ กรณี คือ การใช้ในกรณีทั่วไป (มาตรา ๑๒๑ (a) และ (b)) และการใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (มาตรา ๑๒๑ (c))

ในกรณีแรก กฎหมายบัญญัติให้องค์กรที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรหรือองค์กรของรัฐบาลที่มีวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการพิเศษเกี่ยวกับการฝึกอบรม การศึกษา การพัฒนาการอ่าน และการเข้าถึงข้อมูลเพื่อความจำเป็นของคนพิการ (มาตรา ๑๒๑ (d) (๑)) สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลง (มาตรา ๑๒๑ (a)) งานวรรณกรรมในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับบทละคร (นาฏกรรม) ซึ่งงานดังกล่าวต้องได้รับการโฆษณาแล้ว (มาตรา ๑๒๑ (b)) โดยองค์กรดังกล่าวสามารถนำงานอันมีลิขสิทธิ์มาถ่ายทอดในรูปแบบอักษรเบรลล์ เสียง หรือรูปแบบดิจิตอล (มาตรา ๑๒๑ (d) (๔)) เพื่อประโยชน์ในการใช้ของคนพิการ และการเผยแพร่ต่อไปในอนาคตได้ (มาตรา ๑๒๑ (d) (๔)) ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร

สำหรับกรณีที่สอง กฎหมายบัญญัติให้สำนักพิมพ์ที่จัดทำสื่อการเรียนการสอนสำหรับคนพิการที่กระทำในนามขององค์กรการศึกษาของรัฐบาลทั้งในระดับมลรัฐ และระดับท้องถิ่น สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นสื่อการเรียนการสอน (print instructional materials) ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบที่จัดพิมพ์ไว้เดิม และเผยแพร่ให้กับศูนย์การเรียนของสอนต่อไป (มาตรา ๑๒๑ (c)) ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนรูปแบบมีความหมายรวมถึงการขยายขนาดอักษร รูปภาพ เป็นต้น (มาตรา ๑๒๑ (d) (๔))

๕. ประเทศญี่ปุ่น

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศญี่ปุ่น (Copyright Act as amended (Act No. ๔๘ of ๑๙๗๐)) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์สำหรับคนพิการทางการมองเห็นและคนพิการทางการได้ยิน โดยกฎหมายกำหนดคนพิการทางการมองเห็นเป็น ๒ กลุ่ม คือ นักเรียนที่มีความพิการทางการมองเห็น (Article ๓๓ bis) และบุคคลทั่วไปที่มีความพิการทางการมองเห็น (Article ๓๗) ในกรณีแรก กฎหมายบัญญัติให้บุคคลใดๆ สามารถทำซ้ำ และดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ทุกประเภท ซึ่งได้รับการเผยแพร่ในรูปแบบของตำราเรียนเรียบร้อยแล้ว (Article ๓๓ bis (๑)) เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบที่จัดพิมพ์ไว้เดิมให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนที่มีความพิการทางการมองเห็น โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบมีความหมายรวมถึงการขยายขนาดอักษร รูปภาพ เป็นต้น (Article ๓๓ bis (๒)) ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตจากสำนักพิมพ์ และต้องมีการจ่ายค่าลิขสิทธิ์ (Article ๓๓ bis (๒))

สำหรับกรณีที่สอง กฎหมายกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์กับการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ทุกประเภทให้ปรากฏในรูปแบบของอักษรเบรลล์ หรือเสียง (Article ๓๗) เพื่อประโยชน์ในการใช้ของคนพิการทางการมองเห็น กรณีของการนำงานอันมีลิขสิทธิ์มาถ่ายทอดในรูปแบบอักษรเบรลล์ กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าบุคคลใดสามารถกระทำได้บ้าง ส่วนกรณีของเสียง กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของห้องสมุด หรือองค์กรอื่นที่กำหนดขึ้นโดยคำสั่งของคณะรัฐมนตรี (cabinet order) (Article ๓๗ (๓))

กรณีคนพิการทางการได้ยิน บุคคลตามที่กำหนดโดยคำสั่งของคณะรัฐมนตรีที่ทำหน้าที่สนับสนุนและช่วยเหลือคนพิการทางการได้ยิน (aurally handicapped) สามารถแปลงคำพูดของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่แพร่เสียงและแพร่ภาพ ให้เป็นตัวอักษร เพื่อประโยชน์ในการใช้ของคนพิการทางการได้ยิน (Article ๓๗ bis)

๖. ประเทศเกาหลี

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศเกาหลี (Copyright Act, as last amended by Law No. ๙๖๒๕ of April ๒๒, ๒๐๐๙)) บัญญัติข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการทางมองเห็นและคนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องด้วยความพิการตามที่กำหนดใน Presidential Decree (มาตรา ๓๓ (๓)) โดยบัญญัติให้สามารถนำงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับการเผยแพร่แล้วมาทำซ้ำและแจกจ่ายในรูปแบบอักษรเบรลล์ สำหรับคนพิการทางการมองเห็น และคนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องด้วยความพิการ (มาตรา ๓๓ (๑)) นอกจากนั้น องค์กรตามที่กำหนดไว้ใน Presidential Decree สามารถทำการบันทึกเสียงจากงานวรรณกรรมที่มีการเผยแพร่แล้ว หรือทำซ้ำ แจกจ่าย หรือส่งงานในรูปแบบของการบันทึกเสียงดังกล่าว เพื่อการใช้ของคนพิการทั้งสองกลุ่มดังกล่าว

สำหรับองค์กรตามที่กำหนดไว้ใน Presidential Decree (Enforcement Decree of the Copyright Act, Presidential Decree No.๒๒๐๐๓, January ๒๗, ๒๐๑๐) หมายถึง (๑) องค์กรสวัสดิการตามมาตรา ๕๘ (๑) ของกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการเพื่อคนพิการ (Welfare of Disabled Persons Act) (๒) โรงเรียนพิเศษหรือโรงเรียนที่มีห้องเรียนพิเศษสำหรับคนพิการทางการมองเห็นตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาระดับปฐมวัย (Early Childhood Education Act) กฎหมายว่าด้วยการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (Elementary and Secondary School Education

Act) กฎหมายว่าด้วยการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ (Act on Special Education for the Disable Persons, etc.) หรือ (๓) องค์กรใดๆ ไม่ว่าจัดตั้งหรือดำเนินการโดยรัฐบาล รัฐบาลท้องถิ่น หรือนิติบุคคลที่ไม่แสวงหากำไร หรือองค์การใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา ศิลปะ และวิทยาศาสตร์ หรือสวัสดิการของคนพิการทางการมองเห็น เป็นต้น นอกจากนั้น ตาม Presidential Decree (Enforcement Decree of the Copyright Act, Presidential Decree No.๒๒๐๐๓, January ๒๗, ๒๐๑๐) คนพิการทางมองเห็นและคนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องด้วยความพิการ คือ (๑) คนพิการทางการมองเห็น หมายถึง คนพิการทางการมองเห็นตาม Enforcement Decree ที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการเพื่อคนพิการ (Welfare of Disabled Persons Act) และ (๒) คนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องด้วยความพิการ หมายถึง คนที่ไม่สามารถจับหนังสือมาอ่านได้เนื่องจากความบกพร่องทางกายหรือทางจิตวิทยา หรือคนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องจากความบกพร่องด้านความสามารถในการอ่าน

๗. การปกครองพิเศษมณฑลฮ่องกง (Special Administrative Region)

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการปรากฏในมาตรา ๔๐ A ถึง มาตรา ๔๐ F ของกฎหมายลิขสิทธิ์ของฮ่องกง (Copyright Ordinance ๒๐๐๑) ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย Copyright Amendment Ordinance ๒๐๐๗ โดยกฎหมายครอบคลุมคนพิการทางการมองเห็นที่มีลักษณะ ดังนี้

๑) คนตาบอด

๒) คนที่มีปัญหาในการมองเห็นซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยการใช้เลนส์ปรับสายตาที่จะช่วยในการอ่านได้เป็นปกติ

๓) คนที่ไม่สามารถควบคุมหรือจัดการให้อ่านหนังสือได้ หรือ

๔) คนที่ไม่สามารถโฟกัสหรือเคลื่อนไหวดวงตาในระดับที่เป็นปกติให้สามารถอ่านได้ (มาตรา ๔๐ A) ข้อยกเว้นดังกล่าวบังคับใช้กับการทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานดนตรีกรรม และงานสถาปัตยกรรม เพื่อให้ปรากฏในรูปแบบใดๆ ก็ตามที่เป็นประโยชน์ในการใช้ของคนพิการทางการมองเห็น อย่างไรก็ตาม กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าบุคคลใดสามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงไว้แต่อย่างใด

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์*

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา๑

กฎหมายลิขสิทธิ์เป็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งซึ่งเกิดจากแนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่เป็นผู้แสดงออกซึ่งความคิดและสร้างสรรค์งานชิ้นนั้น ๆ ขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ย่อมอยู่ในขอบเขตที่จำกัด ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ขึ้นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป โดยเปิดโอกาสให้สังคมสามารถเข้าถึงงานชิ้นนั้นได้เพื่อเป็นการต่อยอดให้เกิดการสร้างสรรค์งานใหม่ๆ จึงมีบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นข้อยกเว้นของการกระทำที่ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากการกระทำนั้นไม่เป็นการกระทบสิทธิ์ของเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์มากจนเกินไป

ปัจจุบันปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์นับเป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติที่นับวันยิ่งมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ เช่น สังคม เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านการค้าและการลงทุน ซึ่งสร้างความเสียหายเป็นจำนวนมหาศาลต่อประเทศไทย สาเหตุหนึ่งของการคุกคามที่เป็นไปอย่างรวดเร็วคือ รูปแบบของการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยใหม่ๆ เข้ามาใช้ โดยนำออกจำหน่ายหรือเผยแพร่ในรูปแบบของดีวีดี หรือวีซีดี และทางอินเตอร์เน็ต โดยมีการลักลอบแอบถ่ายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เพื่อบันทึกหรือทำซ้ำต่องานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น การใช้กล้องจากโทรศัพท์มือถือ นาฬิกา หรือแว่นตา เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดมักจะอ้างเหตุผลที่เป็นข้อยกเว้นมิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด เช่น เอาไว้ดูส่วนตัว ใช้เพื่อการศึกษา เป็นต้น ซึ่งบ่อยครั้งที่ทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับบุคคลนั้นได้ อีกทั้ง เจ้าของโรงภาพยนตร์ไม่สามารถจับผู้กระทำความผิดได้เพราะไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ และการดำเนินคดีลิขสิทธิ์เป็นความผิดอันยอมความได้จึงต้องมีการร้องทุกข์เสียก่อนและตำรวจเท่านั้นที่มีอำนาจจับเจ้าของโรงภาพยนตร์ไม่มีสิทธิควบคุมตัวผู้กระทำผิดทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่ทันท่วงที นอกจากนี้ลักษณะของการกระทำความผิดมักจะใช้เด็กที่กฎหมายได้ยกเว้นความรับผิดไว้มาเป็นผู้กระทำ ทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับบุคคลที่อยู่เบื้องหลังที่เป็นผู้กระทำความผิดโดยแท้จริงได้

ด้วยปัญหาดังกล่าว๒ ต่างประเทศจึงมีการแก้ปัญหาการลักลอบแอบถ่ายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยการออกเป็นกฎหมายเฉพาะมาใช้กับกรณีนี้โดยตรง ซึ่งมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

สิ่งที่ทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และญี่ปุ่นให้การคุ้มครองตามกฎหมาย คือ งานภาพยนตร์ที่ฉายในโรงภาพยนตร์ โดยความหมายของงานภาพยนตร์นั้นเป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ของแต่ละประเทศ ซึ่งประเทศญี่ปุ่นได้คุ้มครองตัวอย่างภาพยนตร์ที่นำออกฉายในโรงภาพยนตร์ด้วย

---

* เรียบเรียงโดย พัชรา พุกเศรษฐี กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๑ สาธินี อุ่นพยัคฆ์, "ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ : ศึกษากรณีปัญหาการแอบถ่ายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์,๒๕๕๕).หน้า ๑

๒ อ้างถึงแล้ว โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ ,หน้า ๑๑๓-๑๑๖

การกระทำที่ถือเป็นความผิดตามประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้การใช้อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียงในโรงภาพยนตร์โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นความผิด โดยกฎหมายมุ่งเน้นไปที่การใช้อุปกรณ์การบันทึกภาพ และเสียง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกระทำความผิด ส่วนประเทศแคนาดานั้นต้องเป็นกรณีที่บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ โดยมิได้รับอนุญาตจากผู้จัดการโรงภาพยนตร์ และประเทศญี่ปุ่น กำหนดให้การลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นความผิด

ในส่วนของวัตถุประสงค์ของการกระทำความผิดของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ตามกฎหมายเฉพาะนี้ มิได้กำหนดไว้ว่าต้องเป็นการกระทำโดยมีวัตถุประสงค์อย่างไร เพียงแต่ใช้หรือพยายามใช้อุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงของภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก็ต้องรับผิดอย่างเคร่งครัด กฎหมายพิจารณาจากการใช้อุปกรณ์บันทึกภาพ และเสียงเป็นหลัก โดยมิได้พิจารณาว่าต้องเป็นการกระทำโดยมีวัตถุประสงค์อย่างไร เพราะหลักกฎหมายเฉพาะนี้อยู่ในส่วนของกฎหมายอาญา ซึ่งแยกต่างหากจากกฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีหลักการใช้สิทธิที่เป็นธรรม (Fair Use) ซึ่งแตกต่างจากประเทศแคนาดา และญี่ปุ่น ที่บทบัญญัติของกฎหมายของประเทศทั้งสองต่างไม่นำหลักการใช้ที่เป็นธรรม (Fair Use) มาเป็นข้อยกเว้นของการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยประเทศแคนาดากำหนดไว้ชัดเจนว่า แม้จะเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวก็เป็นความผิดแล้ว ส่วนประเทศญี่ปุ่นจะไม่นำหลักข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในส่วนที่เป็นการใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อบุคคลในครอบครัวหรือญาติสนิทมาใช้หากได้กระทำความผิดในช่วงระยะเวลาแปดเดือนนับจากมีการนำภาพยนตร์เรื่องนั้นออกฉายครั้งแรก

กรณีหากเป็นการบันทึกภาพยนตร์ที่หมดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์แล้ว ในต่างประเทศมิได้มีบทบัญญัติว่าจะมีผลประการใด อำนาจหน้าที่ของผู้ใช้บังคับกฎหมายของแต่ละประเทศมิได้กำหนดว่าต้องมีหมายค้นก่อนหรือไม่ โดยทั้งสามประเทศได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดแต่มีส่วนที่แตกต่างกันตรงที่ประเทศสหรัฐอเมริกายังได้ให้อำนาจแก่เจ้าของโรงภาพยนตร์หรือผู้เช่าโรงภาพยนตร์ รวมไปถึงลูกจ้างหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายของบุคคลเหล่านั้นในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดระหว่างรอเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยบุคคลเหล่านี้มิต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่ง หรือทางอาญาหากการควบคุมนั้นได้กระทำอย่างเหมาะสม

ส่วนบทลงโทษของผู้กระทำความผิดนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดโทษหนักขึ้นหากมีการกระทำความผิดซ้ำ กล่าวคือ หากเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก จำคุกไม่เกินสามปีหากเป็นบุคคลธรรมดาปรับไม่เกินสองแสนห้าหมื่นเหรียญสหรัฐ กรณีที่เป็นนิติบุคคลปรับไม่เกินห้าแสนเหรียญสหรัฐ หากกระทำความผิดอีกเป็นครั้งที่สองหรือครั้งต่อๆ มา โทษจำคุกเพิ่มขึ้น คือ ไม่เกินหกปี โทษของประเทศสหรัฐอเมริกานับว่ามีความรุนแรง ส่วนประเทศแคนาดา หากกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว จำคุกไม่เกินสองปี แต่ถ้าทำเพื่อประโยชน์ทางการค้าจำคุกไม่เกินห้าปี และสำหรับประเทศญี่ปุ่น คือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสิบล้านเยน

การให้ความคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์เมื่อมีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และญี่ปุ่น พบว่ากฎหมายลิขสิทธิ์ที่บังคับใช้อยู่นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ดีเท่าที่ควร และเกิดช่องว่างของกฎหมาย จึงมีแนวความคิดในการออกกฎหมายที่มีบทบัญญัติเฉพาะสำหรับความผิดที่เกิดจากการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยมิได้รับอนุญาตขึ้น ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้การใช้อุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงในโรงภาพยนตร์เป็นความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัด ประเทศแคนาดาไม่จำต้องพิสูจน์ว่าการบันทึก

นั้นจะทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อประโยชน์ทางการค้า และประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดหลักการที่มิให้นำเรื่องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในกรณีที่ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อบุคคลในครอบครัวขึ้นมากล่าวอ้างว่าตนไม่ต้องรับผิดหากได้กระทำภายในแปดเดือนนับแต่ภาพยนตร์ออกฉายครั้งแรก

สำหรับประเทศไทยงานภาพยนตร์เป็นงานแขนงหนึ่งที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้การคุ้มครองเป็นกรณีทั่วไป ดังนั้นหากมีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เกิดขึ้น จึงต้องนำกฎหมายฉบับนี้มาบังคับใช้ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในทางปฏิบัติ คือ ผู้กระทำความผิดมักจะหลีกเลี่ยงกฎหมายโดยการอ้างข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) คือการใช้เพื่อส่วนตัว ทำให้การกระทำนั้นไม่ถือเป็นความผิด ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเป็นเรื่องยากที่จะพิสูจน์ว่าบุคคลเหล่านั้นจะนำภาพยนตร์ที่ได้บันทึกไว้ทีละครั้งไปเรียงต่อกันจนได้ภาพยนตร์หนึ่งเรื่องหรือได้สาระสำคัญของเรื่องแล้วนำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือไม่

ดังนั้น จึงมีความเห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยกำหนดให้การลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นความผิดโดยเฉพาะ โดยจะต้องกำหนดลักษณะความผิดให้ชัดเจน และมีบทลงโทษที่เหมาะสม อีกทั้ง มิให้นำเรื่องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในส่วนที่ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือเพื่อประโยชน์ส่วนตนและบุคคลในครอบครัวตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาเป็นข้อต่อสู้ว่าการกระทำของตนไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากได้กระทำภายในหนึ่งปีนับแต่ภาพยนตร์ออกฉายครั้งแรก ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการกระตุ้นให้มีการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ขึ้นในสังคมต่อไป

ภาคผนวก

: พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

: หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๘๕๓ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑๐ ฉบับ
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

: ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ
ลิขสิทธิ์
พ.ศ. ๒๕๓๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๗
เป็นปีที่ ๔๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗"

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"ผู้สร้างสรรค์" หมายความว่า ผู้ทำหรือผู้ก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

"ลิขสิทธิ์" หมายความว่า สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น

"วรรณกรรม" หมายความว่า งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย

"โปรแกรมคอมพิวเตอร์" หมายความว่า คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดที่นำไปใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานหรือเพื่อให้ได้รับผลอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในลักษณะใด

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๑/ตอนที่ ๕๙ ก/หน้า ๑/๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๗

"นาฏกรรม" หมายความว่า งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว และให้หมายความรวมถึงการแสดงโดยวิธีใบ้ด้วย

"ศิลปกรรม" หมายความว่า งานอันมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) งานจิตรกรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่ประกอบด้วยเส้น แสง สี หรือสิ่งอื่น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ลงบนวัสดุอย่างเดียวหรือหลายอย่าง

(๒) งานประติมากรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่เกี่ยวกับปริมาตรที่สัมผัสและจับต้องได้

(๓) งานภาพพิมพ์ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพด้วยกรรมวิธีทางการพิมพ์ และหมายความรวมถึงแม่พิมพ์หรือแบบพิมพ์ที่ใช้ในการพิมพ์ด้วย

(๔) งานสถาปัตยกรรม ได้แก่ งานออกแบบอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง งานออกแบบตกแต่งภายในหรือภายนอก ตลอดจนบริเวณของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือการสร้างสรรค์หุ่นจำลองของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง

(๕) งานภาพถ่าย ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือบันทึกภาพโดยให้แสงผ่านเลนซ์ไปยังฟิล์มหรือกระจก และล้างด้วยน้ำยาซึ่งมีสูตรเฉพาะ หรือด้วยกรรมวิธีใด ๆ อันทำให้เกิดภาพขึ้น หรือการบันทึกภาพโดยเครื่องมือหรือวิธีการอย่างอื่น

(๖) งานภาพประกอบ แผนที่ โครงสร้าง ภาพร่าง หรืองานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติอันเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์

(๗) งานศิลปประยุกต์ ได้แก่ งานที่นำเอางานตาม (๑) ถึง (๖) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากการชื่นชมในคุณค่าของตัวงานดังกล่าวนั้น เช่น นำไปใช้สอย นำไปตกแต่งวัสดุหรือสิ่งของอันเป็นเครื่องใช้หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ทั้งนี้ ไม่ว่างานตาม (๑) ถึง (๗) จะมีคุณค่าทางศิลปะหรือไม่ และให้หมายความรวมถึงภาพถ่ายและแผนผังของงานดังกล่าวด้วย

"ดนตรีกรรม" หมายความว่า งานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อบรรเลงหรือขับร้องไม่ว่าจะมีทำนองและคำร้องหรือมีทำนองอย่างเดียว และให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว

"โสตทัศนวัสดุ" หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของภาพโดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะอย่างใด อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบงานนั้นด้วย ถ้ามี

"ภาพยนตร์" หมายความว่า โสตทัศนวัสดุอันประกอบด้วยลำดับของภาพ ซึ่งสามารถนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่น เพื่อนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วย ถ้ามี

"สิ่งบันทึกเสียง" หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นใด โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใด ๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีกโดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น แต่ทั้งนี้มิให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์หรือเสียงประกอบโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น

"นักแสดง" หมายความว่า ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น นักรำ และผู้ซึ่งแสดงท่าทาง ร้อง กล่าว พากย์ แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด

"งานแพร่เสียงแพร่ภาพ" หมายความว่า งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน

"ทำซ้ำ" หมายความรวมถึง คัดลอกไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกเสียงและภาพ จากต้นฉบับ จากสำเนา หรือจากการโฆษณาในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้หมายความถึง คัดลอกหรือทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากสื่อบันทึกใด ไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

"ดัดแปลง" หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรม ให้หมายความรวมถึง แปลวรรณกรรม เปลี่ยนรูปวรรณกรรมหรือรวบรวมวรรณกรรมโดยคัดเลือกและจัดลำดับใหม่

(๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้หมายความรวมถึง ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำขึ้นใหม่

(๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับนาฏกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่มิใช่นาฏกรรมให้เป็นนาฏกรรม หรือเปลี่ยนนาฏกรรมให้เป็นงานที่มิใช่นาฏกรรม ทั้งนี้ ไม่ว่าในภาษาเดิมหรือต่างภาษากัน

(๔) ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่เป็นรูปสองมิติหรือสามมิติ ให้เป็นรูปสามมิติหรือสองมิติ หรือทำหุ่นจำลองจากงานต้นฉบับ

(๕) ในส่วนที่เกี่ยวกับดนตรีกรรม ให้หมายความรวมถึง จัดลำดับเรียบเรียงเสียงประสานหรือเปลี่ยนคำร้องหรือทำนองใหม่

"เผยแพร่ต่อสาธารณชน" หมายความว่า ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน โดยการแสดง การบรรยาย การสวด การบรรเลง การทำให้ปรากฏด้วยเสียงและหรือภาพ การก่อสร้าง การจำหน่าย หรือโดยวิธีอื่นใดซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น

"การโฆษณา" หมายความว่า การนำสำเนาจำลองของงานไม่ว่าในรูปหรือลักษณะอย่างใดที่ทำขึ้นโดยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ออกจำหน่าย โดยสำเนาจำลองนั้นมีปรากฏต่อสาธารณชนเป็นจำนวนมากพอสมควรตามสภาพของงานนั้น แต่ทั้งนี้ไม่หมายความรวมถึง การแสดงหรือการทำให้ปรากฏซึ่งนาฏกรรม ดนตรีกรรม หรือภาพยนตร์ การบรรยายหรือการปาฐกถา ซึ่งวรรณกรรม การแพร่เสียงแพร่ภาพเกี่ยวกับงานใด การนำศิลปกรรมออกแสดงและการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญามอบหมายด้วย

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการลิขสิทธิ์

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
ลิขสิทธิ์

ส่วนที่ ๑
งานอันมีลิขสิทธิ์

มาตรา ๖ งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่งานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างใด

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่คลุมถึงความคิด หรือขั้นตอน กรรมวิธีหรือระบบ หรือวิธีใช้หรือทำงาน หรือแนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์

มาตรา ๗ สิ่งต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ

(๒) รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย

(๓) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือโต้ตอบของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น

(๔) คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ

(๕) คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ตาม (๑) ถึง (๔) ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น

ส่วนที่ ๒
การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

มาตรา ๘ ให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางาน ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรืออยู่ในราชอาณาจักรหรือเป็นผู้มีสัญชาติหรืออยู่ในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น

(๒) ในกรณีที่ได้มีการโฆษณางานแล้ว การโฆษณางานนั้นในครั้งแรกได้กระทำขึ้นในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรือในกรณีที่การโฆษณาครั้งแรกได้กระทำนอกราชอาณาจักรหรือในประเทศอื่นที่ไม่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หากได้มีการโฆษณางานดังกล่าวในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก หรือผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ในขณะที่มีการโฆษณางานครั้งแรก

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย ถ้าผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลนั้นต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

มาตรา ๙ งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ลิขสิทธิ์ในงานนั้นเป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่นายจ้างมีสิทธินำงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงานนั้น

มาตรา ๑๐ งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการรับจ้างบุคคลอื่น ให้ผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น เว้นแต่ผู้สร้างสรรค์และผู้ว่าจ้างจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๑ งานใดมีลักษณะเป็นการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ให้ผู้ที่ได้ดัดแปลงนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้ดัดแปลงตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกดัดแปลง

มาตรา ๑๒ งานใดมีลักษณะเป็นการนำเอางานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้มารวบรวมหรือประกอบเข้ากันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือเป็นการนำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัยเครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใดมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน หากผู้ที่ได้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันได้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันซึ่งงานดังกล่าวขึ้นโดยการคัดเลือกหรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งมิได้ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น ให้ผู้ที่ได้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงาน หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใด ของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกนำมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน

มาตรา ๑๓ ให้นำมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การมีลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๒ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นย่อมมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมของตน เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

ส่วนที่ ๓
การคุ้มครองลิขสิทธิ์

มาตรา ๑๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๔ เจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวดังต่อไปนี้

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๓) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง

(๔) ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น

(๕) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตาม (๑) (๒) หรือ (๓) โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดหรือไม่ก็ได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้

การพิจารณาว่าเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง (๕) จะเป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้อนุญาตให้ผู้ใดใช้สิทธิตามมาตรา ๑๕ (๕) ย่อมไม่ตัดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธินั้นได้ด้วย เว้นแต่ในหนังสืออนุญาตได้ระบุเป็นข้อห้ามไว้

มาตรา ๑๗ ลิขสิทธิ์นั้นย่อมโอนให้แก่กันได้

เจ้าของลิขสิทธิ์อาจโอนลิขสิทธิ์ของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลอื่นได้ และจะโอนให้โดยมีกำหนดเวลาหรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้

การโอนลิขสิทธิ์ตามวรรคสองซึ่งมิใช่ทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ถ้าไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอน ให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลาสิบปี

มาตรา ๑๘ ผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าว และมีสิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้รับโอนลิขสิทธิ์หรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ตัดทอน ดัดแปลงหรือทำโดยประการอื่นใดแก่งานนั้นจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์ และเมื่อผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตายทายาทของผู้สร้างสรรค์มีสิทธิที่จะฟ้องร้องบังคับตามสิทธิดังกล่าวได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

ส่วนที่ ๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์

มาตรา ๑๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ ลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย

ในกรณีที่มีผู้สร้างสรรค์ร่วม ลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวให้มีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ร่วม และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย

ถ้าผู้สร้างสรรค์หรือผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคนถึงแก่ความตายก่อนที่ได้มีการโฆษณางานนั้น ให้ลิขสิทธิ์ดังกล่าวมีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๐ งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์ ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

ในกรณีที่รู้ตัวผู้สร้างสรรค์ ให้นำมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียงหรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๒ ลิขสิทธิ์ในงานศิลปประยุกต์ให้มีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๓ ลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมตามมาตรา ๑๔ ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๔ การโฆษณางานตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓ อันเป็นการเริ่มนับอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ หมายความถึง การนำงานออกทำการโฆษณาโดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์

มาตรา ๒๕ เมื่ออายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ครบกำหนดในปีใด ถ้าวันครบกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่ตรงกับวันสิ้นปีปฏิทิน หรือในกรณีที่ไม่อาจทราบวันครบกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่แน่นอน ให้ลิขสิทธิ์ยังคงมีอยู่ต่อไปจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินของปีนั้น

มาตรา ๒๖ การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ออกทำการโฆษณาภายหลังจากที่อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์สิ้นสุดลงไม่ก่อให้เกิดลิขสิทธิ์ในงานนั้น ๆ ขึ้นใหม่

ส่วนที่ ๕
การละเมิดลิขสิทธิ์

มาตรา ๒๗ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

มาตรา ๒๘ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ หรือสิ่งบันทึกเสียงอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ทั้งนี้ ไม่ว่าในส่วนที่เป็นเสียงและหรือภาพ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๓) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว

มาตรา ๒๙ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานแพร่เสียงแพร่ภาพอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำโสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๒) แพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๓) จัดให้ประชาชนฟังและหรือชมงานแพร่เสียงแพร่ภาพ โดยเรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นในทางการค้า

มาตรา ๓๐ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๓) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว

มาตรา ๓๑ ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานใดได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้นเพื่อหากำไร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(๑) ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือเสนอให้เช่าซื้อ

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๓) แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์

(๔) นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร

ส่วนที่ ๖
ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

มาตรา ๓๒ การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(๑) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

(๒) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท

(๓) ติชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

(๔) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

(๕) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว

(๖) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

(๗) ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำบทสรุปโดยผู้สอนหรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

(๘) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

มาตรา ๓๓ การกล่าว คัด ลอก เลียน หรืออ้างอิงงานบางตอนตามสมควรจากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๔ การทำซ้ำโดยบรรณารักษ์ของห้องสมุดซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หากการทำซ้ำนั้นมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การทำซ้ำเพื่อใช้ในห้องสมุดหรือให้แก่ห้องสมุดอื่น

(๒) การทำซ้ำงานบางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา

มาตรา ๓๕ การกระทำแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) วิจัยหรือศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

(๒) ใช้เพื่อประโยชน์ของเจ้าของสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

(๓) ติชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

(๔) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

(๕) ทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในจำนวนที่สมควรโดยบุคคลผู้ซึ่งได้ซื้อหรือได้รับโปรแกรมนั้นมาจากบุคคลอื่นโดยถูกต้อง เพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษาหรือป้องกันการสูญหาย

(๖) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว

(๗) นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

(๘) ดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในกรณีที่จำเป็นแก่การใช้

(๙) จัดทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อเก็บรักษาไว้สำหรับการอ้างอิง หรือค้นคว้าเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน

มาตรา ๓๖ การนำงานนาฏกรรม หรือดนตรีกรรมออกแสดงเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามความเหมาะสมโดยมิได้จัดทำขึ้น หรือดำเนินการเพื่อหากำไรเนื่องจากการจัดให้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้น และมิได้จัดเก็บค่าเข้าชมไม่ว่าโดยทางตรง หรือโดยทางอ้อมและนักแสดงไม่ได้รับค่าตอบแทนในการแสดงนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการดำเนินการโดยสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสาธารณกุศล การศึกษา การศาสนา หรือการสังคมสงเคราะห์ และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๗ การวาดเขียน การเขียนระบายสี การก่อสร้าง การแกะลายเส้น การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ภาพ การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์ การแพร่ภาพ หรือการกระทำใด ๆ ทำนองเดียวกันนี้ซึ่งศิลปกรรมใดอันตั้งเปิดเผยประจำอยู่ในที่สาธารณะ นอกจากงานสถาปัตยกรรม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมนั้น

มาตรา ๓๘ การวาดเขียน การเขียนระบายสี การแกะลายเส้น การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ภาพ การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์หรือการแพร่ภาพซึ่งงานสถาปัตยกรรมใด มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสถาปัตยกรรมนั้น

มาตรา ๓๙ การถ่ายภาพหรือการถ่ายภาพยนตร์หรือการแพร่ภาพซึ่งงานใด ๆ อันมีศิลปกรรมใดรวมอยู่เป็นส่วนประกอบด้วย มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมนั้น

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมใดมีบุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของอยู่ด้วยการที่ผู้สร้างสรรค์คนเดียวกันได้ทำศิลปกรรมนั้นอีกในภายหลังในลักษณะที่เป็นการทำซ้ำบางส่วนกับศิลปกรรมเดิม หรือใช้แบบพิมพ์ ภาพร่าง แผนผัง แบบจำลอง หรือข้อมูลที่ได้จากการศึกษาที่ใช้ในการทำศิลปกรรมเดิม ถ้าปรากฏว่าผู้สร้างสรรค์มิได้ทำซ้ำหรือลอกแบบในส่วนอันเป็นสาระสำคัญของศิลปกรรมเดิม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมนั้น

มาตรา ๔๑ อาคารใดเป็นงานสถาปัตยกรรมอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ การบูรณะอาคารนั้นในรูปแบบเดิม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในภาพยนตร์ใดสิ้นสุดลงแล้ว มิให้ถือว่าการนำภาพยนตร์นั้นเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ สิ่งบันทึกเสียงหรืองานที่ใช้จัดทำภาพยนตร์นั้น

มาตรา ๔๓ การทำซ้ำ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการโดยเจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายหรือตามคำสั่งของเจ้าพนักงานดังกล่าวซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้และที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง

หมวด ๒
สิทธิของนักแสดง

มาตรา ๔๔ นักแสดงย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของตนดังต่อไปนี้

(๑) แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งการแสดง เว้นแต่จะเป็นการแพร่เสียงแพร่ภาพหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนจากสิ่งบันทึกการแสดงที่มีการบันทึกไว้แล้ว

(๒) บันทึกการแสดงที่ยังไม่มีการบันทึกไว้แล้ว

(๓) ทำซ้ำซึ่งสิ่งบันทึกการแสดงที่มีผู้บันทึกไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนักแสดงหรือสิ่งบันทึกการแสดงที่ได้รับอนุญาตเพื่อวัตถุประสงค์อื่น หรือสิ่งบันทึกการแสดงที่เข้าข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๕๓

มาตรา ๔๕ ผู้ใดนำสิ่งบันทึกเสียงการแสดงซึ่งได้นำออกเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าแล้ว หรือนำสำเนาของงานนั้นไปแพร่เสียงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยตรง ให้ผู้นั้นจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมแก่นักแสดง ในกรณีที่ตกลงค่าตอบแทนไม่ได้ ให้อธิบดีเป็นผู้มีคำสั่งกำหนดค่าตอบแทน ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงอัตราค่าตอบแทนปกติในธุรกิจประเภทนั้น

คำสั่งของอธิบดีตามวรรคหนึ่ง คู่กรณีอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของอธิบดี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่การแสดงหรือการบันทึกเสียงการแสดงใดมีนักแสดงมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป นักแสดงเหล่านั้นอาจแต่งตั้งตัวแทนร่วมเพื่อดูแลหรือบริหารเกี่ยวกับสิทธิของตนได้

มาตรา ๔๗ ให้นักแสดงมีสิทธิในการแสดงตามมาตรา ๔๔ หากเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) นักแสดงนั้นมีสัญชาติไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือ

(๒) การแสดงหรือส่วนใหญ่ของการแสดงนั้นเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

มาตรา ๔๘ ให้นักแสดงมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามมาตรา ๔๕ หากเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) นักแสดงมีสัญชาติไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ในขณะที่มีการบันทึกเสียงการแสดงนั้น หรือในขณะที่เรียกร้องสิทธิ หรือ

(๒) การบันทึกเสียงการแสดงหรือส่วนใหญ่ของการบันทึกเสียงการแสดงนั้นเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

มาตรา ๔๙ สิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๔๔ ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการแสดง ในกรณีที่มีการบันทึกการแสดงให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการบันทึกการแสดง

มาตรา ๕๐ สิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๔๕ ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่ได้มีการบันทึกเสียงการแสดง

มาตรา ๕๑ สิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ ย่อมโอนให้แก่กันได้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และจะโอนให้โดยมีกำหนดเวลาหรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองก็ได้

ในกรณีที่มีนักแสดงมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป นักแสดงมีสิทธิโอนเฉพาะสิทธิส่วนที่เป็นของตนเท่านั้น

การโอนโดยทางอื่นนอกจากทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ถ้าไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอน ให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลาสามปี

มาตรา ๕๒ ผู้ใดกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๔๔ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนักแสดงหรือไม่จ่ายค่าตอบแทนตามมาตรา ๔๕ ให้ถือว่าผู้นั้นละเมิดสิทธิของนักแสดง

มาตรา ๕๓ ให้นำมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่สิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม

หมวด ๓
การใช้ลิขสิทธิ์ในพฤติการณ์พิเศษ

มาตรา ๕๔ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งประสงค์จะขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในงานที่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรูปของสิ่งพิมพ์หรืออย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือค้นคว้า ที่มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรอาจยื่นคำขอต่ออธิบดี โดยแสดงหลักฐานว่าผู้ขอได้ขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในการจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทย หรือทำซ้ำสำเนางานที่ได้เคยจัดพิมพ์งานแปลเป็นภาษาไทยดังกล่าวจากเจ้าของลิขสิทธิ์ แต่ได้รับการปฏิเสธหรือเมื่อได้ใช้เวลาอันสมควรแล้วแต่ตกลงกันไม่ได้ ถ้าปรากฏว่าในขณะที่ยื่นคำขอดังกล่าว

(๑) เจ้าของลิขสิทธิ์มิได้จัดทำหรืออนุญาตให้ผู้ใดจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยของงานดังกล่าวออกทำการโฆษณาภายในสามปีหลังจากที่ได้มีการโฆษณางานเป็นครั้งแรก หรือ

(๒) เจ้าของลิขสิทธิ์ได้จัดพิมพ์คำแปลงานของตนเป็นภาษาไทยออกทำการโฆษณา ซึ่งเมื่อพ้นกำหนดสามปีหลังจากที่ได้จัดพิมพ์คำแปลงานดังกล่าวครั้งสุดท้ายไม่มีการจัดพิมพ์คำแปลงานนั้นอีกและไม่มีสำเนาคำแปลงานดังกล่าวในท้องตลาด

การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้อธิบดีมีคำสั่งอนุญาต หากระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) สิ้นสุดลงไม่เกินหกเดือน

(๒) ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งอนุญาต ให้ผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการจัดทำคำแปลหรือจัดพิมพ์คำแปลงานที่ได้รับอนุญาตดังกล่าว และในกรณีที่ระยะเวลาในหนังสืออนุญาตยังไม่สิ้นสุดลงหรือสิ้นสุดยังไม่เกินหกเดือน ห้ามมิให้อธิบดีอนุญาตให้บุคคลอื่นจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยในงานลิขสิทธิ์เดียวกันนั้นอีก

(๓) ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตโอนสิทธิที่ได้รับอนุญาตให้แก่บุคคลอื่น

(๔) ถ้าเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์แสดงต่ออธิบดีว่าตนได้จัดทำคำแปลเป็นภาษาไทย หรือจัดพิมพ์คำแปลงานดังกล่าวเป็นภาษาไทย โดยมีเนื้อหาเหมือนกันกับสิ่งพิมพ์ที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๕๕ และจำหน่ายสิ่งพิมพ์นั้นในราคาที่เหมาะสมโดยเปรียบเทียบกับงานอื่นในลักษณะเดียวกันที่จำหน่ายในประเทศไทย ให้อธิบดีมีคำสั่งว่าหนังสืออนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นอันสิ้นสุดลง และแจ้งให้ผู้ได้รับอนุญาตทราบถึงคำสั่งดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

สำเนาสิ่งพิมพ์ที่จัดทำหรือจัดพิมพ์ขึ้นก่อนที่อธิบดีมีคำสั่งให้หนังสืออนุญาตสิ้นสุดลง ผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิที่จะจำหน่ายสำเนาดังกล่าวจนกว่าจะหมดสิ้นไป

(๕) ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งสำเนาสิ่งพิมพ์ที่ได้รับอนุญาตให้จัดแปลหรือจัดทำเป็นภาษาไทยดังกล่าว เว้นแต่จะเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(ก) ผู้รับที่อยู่ต่างประเทศเป็นบุคคลสัญชาติไทย

(ข) สิ่งพิมพ์ดังกล่าวใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียน การสอน หรือค้นคว้า

(ค) การส่งสิ่งพิมพ์ดังกล่าวจะต้องไม่เป็นไปเพื่อการค้า และ

(ง) ประเทศที่สิ่งพิมพ์ถูกส่งไปดังกล่าวจะต้องอนุญาตให้ประเทศไทยส่งหรือแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ดังกล่าวในประเทศนั้น

มาตรา ๕๕ เมื่อได้รับคำขอตามมาตรา ๕๔ ให้อธิบดีดำเนินการให้มีการตกลงกันระหว่างคู่กรณีในเรื่องค่าตอบแทนและเงื่อนไขการใช้ลิขสิทธิ์ ในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณามีคำสั่งกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรม โดยให้คำนึงถึงอัตราค่าตอบแทนปกติในธุรกิจประเภทนั้น และอาจกำหนดเงื่อนไขการใช้ลิขสิทธิ์ตามที่เห็นสมควร

เมื่อได้มีการกำหนดค่าตอบแทนและเงื่อนไขการใช้ลิขสิทธิ์แล้ว ให้อธิบดีออกหนังสืออนุญาตให้แก่ผู้ขอใช้ลิขสิทธิ์

คำสั่งของอธิบดีตามวรรคหนึ่ง คู่กรณีอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของอธิบดี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หมวด ๔
คณะกรรมการลิขสิทธิ์

มาตรา ๕๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการลิขสิทธิ์” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสิบสองคน ในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากผู้แทนของสมาคมเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงและผู้แทนของสมาคมผู้ใช้งานลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนเป็นกรรมการ

คณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคลใดเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๕๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๕๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๕๙ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๖๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๕

(๓) ส่งเสริมหรือสนับสนุนสมาคม หรือองค์กรของผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดงเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อจัดเก็บค่าตอบแทนจากบุคคลอื่นที่ใช้งานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง และการคุ้มครองหรือปกป้องสิทธิหรือประโยชน์อื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้นำมาตรา ๕๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

หมวด ๕
ลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงระหว่างประเทศ

มาตรา ๖๑ งานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์และสิทธิของนักแสดงของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรืออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรืองานอันมีลิขสิทธิ์ขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วยย่อมได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรืออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๖
คดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดง

มาตรา ๖๒ คดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่างานที่มีการฟ้องร้องในคดีนั้น เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ และโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดงในงานดังกล่าว เว้นแต่จำเลยจะโต้แย้งว่าไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดง หรือโต้แย้งสิทธิของโจทก์

งานใดมีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อของบุคคลใดที่อ้างว่าตนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงแสดงไว้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อนั้นเป็นผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดง

งานใดไม่มีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อแสดงไว้ หรือมีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อแสดงไว้ แต่มิได้อ้างว่าเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง และมีชื่อหรือสิ่งใดที่ใช้แทนชื่อของบุคคลอื่นซึ่งอ้างว่าเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หรือผู้พิมพ์และผู้โฆษณาแสดงไว้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลซึ่งเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หรือผู้พิมพ์และผู้โฆษณานั้นเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงในงานนั้น

มาตรา ๖๓ ห้ามมิให้ฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้กระทำละเมิด แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงด้วย

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่มีหลักฐานโดยชัดแจ้งว่าบุคคลใดกระทำการหรือกำลังจะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงอาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวระงับหรือละเว้นการกระทำดังกล่าวนั้นได้

คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งไม่ตัดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงในการเรียกร้องค่าเสียหายตามมาตรา ๖๔

มาตรา ๖๖ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดอันยอมความได้

หมวด ๗
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๖๗ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการ สถานที่ผลิต หรือสถานที่เก็บสินค้าของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นสินค้า หรือตรวจสอบเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) สั่งให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ สมุดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การค้นพบหรือใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๖๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๙ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๐ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๑ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการสั่งตามมาตรา ๖๐ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๒ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๗ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๓ ผู้ใดกระทำความผิดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบกำหนดห้าปี กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้อีก ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๗๔ (ใช้บังคับมิได้)[๖]

(คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๔ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๙ วรรคสอง จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖)

มาตรา ๗๕ บรรดาสิ่งที่ได้ทำขึ้นหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ และยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๐ ให้ตกเป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ส่วนสิ่งที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดให้ริบเสียทั้งสิ้น

มาตรา ๗๖ ค่าปรับที่ได้ชำระตามคำพิพากษา ให้จ่ายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเป็นจำนวนกึ่งหนึ่ง แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งสำหรับส่วนที่เกินจำนวนเงินค่าปรับที่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงได้รับแล้วนั้น

มาตรา ๗๗ ความผิดตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๘ งานอันมีลิขสิทธิ์อยู่แล้วตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๔ หรือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๒๑ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

---

[๖] ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่ากรรมการหรือผู้จัดการทุกคนของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

งานที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และไม่มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๔ หรือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๒๑ แต่เป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่าง ๆ จึงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการพัฒนาและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมของประเทศและระหว่างประเทศ สมควรที่จะได้มีการปรับปรุงมาตรการคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและเพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์งานในด้านวรรณกรรม ศิลปกรรม และงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ[๓]

ปณตภร/เพิ่มเติม
๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖

---

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐/ตอนที่ ๔๓ ก/หน้า ๑๖/๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขรับ 6279
วันที่ 28 ต.ค. 2557
เวลา 08.28 น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๙๙๕๙

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๒๖๔/๕๗ วันที่ ๗ ต.ค. ๕๗
เวลา ๐๙.๓๕ น. ส่ง สนช., พวง.
สำนักการประชุม

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑๐ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ จำนวน ๑๐ ฉบับ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอ

๑. ร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางแพ่งเพื่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมัน พ.ศ. ....

๒. ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ . .) พ.ศ. .... (ปรับปรุงหน่วยงานที่ได้รับยกเว้นภาษีประจำปี)

๓. ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ . .) พ.ศ. .... (กำหนดความผิดเกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอในโรงภาพยนตร์)

๔. ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ . .) พ.ศ. .... (คุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิ)

๕. ร่างพระราชบัญญัติความลับทางการค้า (ฉบับที่ . .) พ.ศ. ....

๖. ร่างพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน (ฉบับที่ . .) พ.ศ. ....

๗. ร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ . .) พ.ศ. .... (ส่งใบสั่งทางไปรษณีย์)

๘. ร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ . .) พ.ศ. .... (กำหนดสัญญาณจราจรเพิ่มเติมกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ไฟฉายเรืองแสงในการแสดงสัญญาณจราจรได้)

๙. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....

๑๐. ร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม (ฉบับที่ . .) พ.ศ. ....

จำนวน ๑๐ ฉบับ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จำนวน ๑๐ ฉบับ พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๒๐(ญ) / ๒๕๕๗
วันที่ ๕ / ต.ค. / ๕๗
เวลา ๐๙.๕๕ น.
สำนักการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๔ (ฉมราลักษณ์)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และเพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับความผิดดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๒๘/๑ และมาตรา ๖๙/๑)

(๒) เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (เพิ่มมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙))

เหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วนำไปทำซ้ำในสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นซีดี หรือแผ่นดีวีดี เป็นต้น ออกจำหน่าย สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์และธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ และอาศัยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน โดยอ้างว่าเป็นการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตนเอง จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยกำหนดให้การกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดเฉพาะ และมีอัตราโทษเช่นเดียวกับการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้า นอกจากนี้สมควรกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

"มาตรา ๒๘/๑ การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ในโรงภาพยนตร์ตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และมิให้นำมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้บังคับ"

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๙) ของวรรคสองของมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

"(๙) ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร และลักษณะของความพิการที่จะได้รับประโยชน์จากการทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง"

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

"มาตรา ๖๙/๑ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๒๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาการทำซ้ำ โดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศ โดยไม่ได้รับอนุญาตแล้วนำไปทำซ้ำในสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นซีดี หรือแผ่นดีวีดี เป็นต้น ออกจำหน่ายสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์และธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ และอาศัยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ในปัจจุบันโดยอ้างว่าเป็นการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตนเอง จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยกำหนดให้การกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดเฉพาะและมีอัตราโทษเช่นเดียวกับการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้า นอกจากนี้ สมควรกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต และมิให้นำมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้บังคับ รวมทั้งเพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับความผิดดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๒๘/๑ และมาตรา ๖๙/๑)

(๒) เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ (เพิ่มมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙)) โดยมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามที่กำหนดไว้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๒.๑) เป็นการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา หรือคนพิการประเภทอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ส่วนลักษณะของความพิการในแต่ละประเภทของคนพิการที่จะได้รับประโยชน์นั้นต้องมีการกำหนดโดยกฎกระทรวง ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันมีคนพิการเพียงสามประเภทที่ประสบปัญหาที่ไม่อาจเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้เพราะเหตุแห่งความพิการ ส่วนคนพิการประเภทอื่นนั้นก็เปิดโอกาสให้มีการกำหนดในพระราชกฤษฎีกาต่อไปได้ แต่ลักษณะของความพิการนั้น เนื่องจากมีรายละเอียดที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่จะกำหนดว่าลักษณะความพิการแบบใดในแต่ละประเภทที่ทำให้ไม่อาจเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์และสมควรได้รับประโยชน์จากงานที่ทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ จึงกำหนดให้ต้องกำหนดในกฎกระทรวง

(๒.๒) บุคคลที่ได้รับการยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดว่าบุคคลใด หรือองค์กรใด สามารถทำซ้ำและดัดแปลงได้บ้าง แต่ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวจะต้องทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามที่กำหนดเท่านั้น

(๒.๓) การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

(๒.๔) ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่กำหนดขึ้นนี้ต้องนำไปใช้บังคับกับกรณีข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดง โดยผลของมาตรา ๕๓ ที่ให้นำมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับกับสิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม

๓. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

หลักการเรื่องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ

(๑) ความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ จำนวน ๒ ฉบับ คือ อนุสัญญากรุงเบอร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม ฉบับกรุงปารีส ค.ศ. ๑๙๗๑ (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Paris Act 1971)) และตามความตกลงทริปส์ (Agreement on Trade - Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPs)) ซึ่งความตกลงระหว่างประเทศทั้ง ๒ ฉบับ ได้บัญญัติให้ประเทศภาคีสามารถกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้ในบางกรณีภายใต้เงื่อนไขว่า ประเทศภาคีต้องกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่ให้ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของงานและไม่ทำให้เสื่อมประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (Article 9 ของอนุสัญญากรุงเบอร์น และ Article 13 ของความตกลงทริปส์) ดังนั้น ประเทศไทยสามารถกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการได้ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว

(๒) ประเทศออสเตรเลีย

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศออสเตรเลีย (Copyright Act 1968 (No. 63 of 1968 as amended)) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์สำหรับคนพิการในหมวด ๓ และหมวด ๔ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวครอบคลุมคนพิการ ๒ ประเภท คือ คนพิการทางการมองเห็นและคนพิการทางสติปัญญา โดยคนพิการทางการมองเห็น หมายถึง ๑) คนที่ไม่สามารถมองเห็น ๒) คนที่มีความผิดปกติทางการมองเห็นอย่างรุนแรง ๓) คนที่ไม่สามารถควบคุมหรือจัดให้อ่านหนังสือ หรือไม่สามารถ

โฟกัสหรือเคลื่อนไหวดวงตา หรือ ๔) คนที่มีความพิการทางสายตา (มาตรา ๑๐ (๑)) ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดเงื่อนไขสำหรับคนพิการในแต่ละประเภทแตกต่างกัน ดังนี้

ในกรณีของคนที่มีความพิการทางการมองเห็น กฎหมายกำหนดให้ "องค์กรช่วยเหลือคนพิการทางการมองเห็น" สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานวรรณกรรม และงานนาฏกรรม เพื่อการใช้ประโยชน์ของคนพิการทางการมองเห็น และการเผยแพร่ในอนาคต โดยไม่มีข้อจำกัดว่างานดังกล่าวได้รับการโฆษณาแล้วหรือไม่ ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องไม่เป็นการแสวงหากำไร

อย่างไรก็ตาม กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศออสเตรเลียกำหนดว่า หากงานนั้นยังไม่ได้รับการโฆษณา สามารถนำมาใช้ในรูปแบบของเสียงเท่านั้น (มาตรา ๑๓๕ ZP (๑)) แต่หากงานนั้นได้รับการโฆษณาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สามารถนำมาใช้ได้ในรูปแบบอักษรเบรลล์ ตัวอักษรขยาย รูปภาพ หรือรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๑๓๕ ZP (๒)) ทั้งนี้ คำว่า "องค์กรช่วยเหลือคนพิการทางการมองเห็น" หมายถึง องค์กรทางการศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติตามคำนิยามขององค์กรทางการศึกษา หรือองค์กรอื่นๆ ที่มีหน้าที่สำคัญ หรือในกรณีที่มีหน้าที่อื่นๆ ร่วมด้วย องค์กรนั้นมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง ในการจัดทำสื่อประเภทงานวรรณกรรม และนาฏกรรมสำหรับคนพิการทางการมองเห็น และได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าเป็นองค์กรช่วยเหลือคนพิการทางการมองเห็นตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายลิขสิทธิ์ (มาตรา ๑๐ A (๑) (c))

ในกรณีของคนพิการทางสติปัญญา กฎหมายกำหนดให้ "องค์กรช่วยเหลือคนพิการทางสติปัญญา" สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ทุกประเภท และสิ่งอื่นๆ (eligible items) เพื่อการใช้ประโยชน์ของคนพิการทางสติปัญญา และการเผยแพร่ในอนาคตโดยกฎหมายไม่ได้กำหนดว่าสามารถนำมาใช้ในรูปแบบใดได้บ้าง (มาตรา ๑๓๕ ZS) ทั้งนี้ คำว่า "องค์กรช่วยเหลือคนพิการทางสติปัญญา" หมายถึง องค์กรทางการศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติตามคำนิยามขององค์กรทางการศึกษา หรือองค์กรอื่นๆ ที่มีหน้าที่สำคัญ หรือในกรณีที่มีหน้าที่อื่นๆ ร่วมด้วย องค์กรนั้นมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง ในการจัดทำสื่อสำหรับคนพิการทางสติปัญญา และได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการทางสติปัญญาตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายลิขสิทธิ์

นอกจากนั้น กฎหมายกำหนดเงื่อนไขสำหรับคนพิการทางการมองเห็นและคนพิการทางสติปัญญา เช่น องค์กรช่วยเหลือคนพิการต้องมีเหตุผลว่าไม่สามารถจัดหาซื้อสำเนาใหม่ในรูปแบบดังกล่าวได้ภายในระยะเวลาอันสมควร (มาตรา ๑๓๕ ZP (๔) ถึง (๖A) และมาตรา ๑๓๕ (๒)) จากนั้น องค์กรดังกล่าวต้องชำระค่าตอบแทนการใช้ลิขสิทธิ์ให้กับองค์กรจัดเก็บ (มาตรา ๑๓๕ ZP (๑) (a) และมาตรา ๑๓๕ ZS (๑) (a)) นอกจากนั้น กฎหมายยังกำหนดให้มีการแสดงถึงการรับรู้แห่งสิทธิ (มาตรา ๑๓๕ ZQ (๔)) และมาตรา ๑๓๕ ZT (๔)) เช่น ข้อความบันทึกแสดงถึงการรับรู้แห่งสิทธิ ที่ต้องระบุชื่อของผู้สร้างสรรค์งานและองค์กรที่มีหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการ ชื่องานอันมีลิขสิทธิ์ที่นำมาใช้ และวันที่นำมาใช้

(๓) ประเทศอังกฤษ

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศอังกฤษ (Copyright, Designs, and Patents Act 1988) ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย Visually Impaired Persons Act 2002 ได้บัญญัติข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการทางมองเห็นในมาตรา ๓๑ F โดยกำหนดว่า คนพิการทางการมองเห็น หมายถึง ๑) คนตาบอด ๒) คนที่มีปัญหาในการมองเห็นซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยการใช้เลนส์ปรับสายตาที่จะช่วยในการอ่านได้เป็นปกติ ๓) คนที่ไม่สามารถควบคุมหรือจัดการให้อ่านหนังสือได้ หรือ ๔) คนที่ไม่สามารถโฟกัสหรือเคลื่อนไหวดวงตาในระดับที่เป็นปกติให้สามารถอ่านได้ (มาตรา ๓๑ F (๙)) นอกจากนั้น ข้อยกเว้นดังกล่าวไม่ใช้บังคับแก่

งานดนตรีกรรมที่เกี่ยวกับบันทึกการแสดง งานลิขสิทธิ์ประเภทการรวบรวมข้อมูล และการทำสำเนางานในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้เพื่อประโยชน์ในทางการค้าอยู่แล้ว (มาตรา ๓๑ A และ B) ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดลักษณะการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการทางการมองเห็นเป็น ๒ กรณี คือ กรณีของการทำสำเนางานฉบับเดียว และการทำสำเนางานหลายฉบับ

ในกรณีของการทำสำเนางานฉบับเดียว กฎหมายบัญญัติว่าบุคคลใดๆ รวมทั้งคนพิการทางการมองเห็น (มาตรา ๓๑ A) สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานดนตรีกรรม งานศิลปกรรม หรืองานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทอื่นที่ได้รับการตีพิมพ์มาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง (มาตรา ๓๑ A) ให้ปรากฏในรูปแบบใดๆ ก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการใช้สำหรับคนพิการทางการมองเห็น โดยมีข้อจำกัดว่าสามารถจัดทำได้เพียงฉบับเดียวเท่านั้น

ส่วนในกรณีของการทำสำเนางานหลายฉบับ กฎหมายกำหนดให้องค์กรทางการศึกษาหรือองค์กรที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร (มาตรา ๓๑ B) สามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานดนตรีกรรม หรืองานศิลปกรรมที่มีการโฆษณาเพื่อการค้าแล้ว หรืองานอันมีลิขสิทธิ์อื่นๆ ที่ได้รับการตีพิมพ์เพื่อการค้ามาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง ให้ปรากฏในรูปแบบใดๆ ก็ตาม ซึ่งเป็นประโยชน์ในการใช้สำหรับคนพิการทางการมองเห็น โดยกฎหมายไม่มีข้อกำหนดในปริมาณของงาน ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องไม่เป็นการแสวงหากำไร

(๔) ประเทศสหรัฐอเมริกา

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการมีบัญญัติอยู่ในมาตรา ๑๒๑ ของกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหรัฐอเมริกา (Copyright Act 1976 as amended (17 U.S.C. 121)) โดยกฎหมายกำหนดข้อยกเว้นสำหรับคนตาบอด และคนพิการประเภทอื่นที่ได้รับการรับรองว่าไม่สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้ตามปกติเนื่องจากข้อจำกัดทางร่างกายตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าการจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับคนพิการ ค.ศ. ๑๙๓๑ (An Act to provide books for the adult blind 1931 (2 U.S.C. 135a)) (มาตรา ๑๒๑ (d)) ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดลักษณะการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการเป็น ๒ กรณี คือ การใช้ในกรณีทั่วไป (มาตรา ๑๒๑ (a) และ (b)) และการใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (มาตรา ๑๒๑ (c))

ในกรณีแรก กฎหมายบัญญัติให้องค์กรที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรหรือองค์กรของรัฐบาลที่มีวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการพิเศษเกี่ยวกับการฝึกอบรม การศึกษา การพัฒนาการอ่าน และการเข้าถึงข้อมูลเพื่อความจำเป็นของคนพิการ (มาตรา ๑๒๑ (d) (๑)) สามารถทำซ้ำหรือดัดแปลง (มาตรา ๑๒๑ (a)) งานวรรณกรรมในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับบทละคร (นาฏกรรม) ซึ่งงานดังกล่าวต้องได้รับการโฆษณาแล้ว (มาตรา ๑๒๑ (b)) โดยองค์กรดังกล่าวสามารถนำงานอันมีลิขสิทธิ์มาถ่ายทอดในรูปแบบอักษรเบรลล์ เสียง หรือรูปแบบดิจิตอล (มาตรา ๑๒๑ (d) (๔)) เพื่อประโยชน์ในการใช้ของคนพิการและการเผยแพร่ต่อไปในอนาคตได้ (มาตรา ๑๒๑ (d) (๔)) ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร

สำหรับกรณีที่สอง กฎหมายบัญญัติให้สำนักพิมพ์ที่จัดทำสื่อการเรียนการสอนสำหรับคนพิการที่กระทำในนามขององค์กรการศึกษาของรัฐบาลทั้งในระดับมลรัฐ และระดับท้องถิ่น สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นสื่อการเรียนการสอน (print instructional materials) ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบที่จัดพิมพ์ไว้เดิม และเผยแพร่ให้กับศูนย์การเรียนของสอนต่อไป (มาตรา ๑๒๑ (c)) ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนรูปแบบมีความหมายรวมถึงการขยายขนาดอักษร รูปภาพ เป็นต้น (มาตรา ๑๒๑ (d) (๔))

(๕) ประเทศญี่ปุ่น

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศญี่ปุ่น (Copyright Act as amended (Act No. 48 of 1970)) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์สำหรับคนพิการทางการมองเห็น และคนพิการทางการได้ยิน โดยกฎหมายกำหนดคนพิการทางการมองเห็น เป็น ๒ กลุ่ม คือ นักเรียนที่มีความพิการทางการมองเห็น (Article 33 bis) และบุคคลทั่วไปที่มีความพิการทางการมองเห็น (Article 37) ในกรณีแรก กฎหมายบัญญัติให้บุคคลใดๆ สามารถทำซ้ำ และดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ทุกประเภท ซึ่งได้รับการเผยแพร่ในรูปแบบของตำราเรียนเรียบร้อยแล้ว (Article 33 bis (1)) เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบที่จัดพิมพ์ไว้เดิมให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ของนักเรียนที่มีความพิการทางการมองเห็น โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบมีความหมายรวมถึงการขยายขนาดอักษร รูปภาพ เป็นต้น (Article 33 bis (2)) ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตจากสำนักพิมพ์ และต้องมีการจ่ายค่าลิขสิทธิ์ (Article 33 bis (2))

สำหรับกรณีที่สอง กฎหมายกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์กับการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ทุกประเภทให้ปรากฏในรูปแบบของอักษรเบรลล์ หรือเสียง (Article 37) เพื่อประโยชน์ในการใช้ของคนพิการทางการมองเห็น กรณีของการนำงานอันมีลิขสิทธิ์มาถ่ายทอดในรูปแบบอักษรเบรลล์ กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าบุคคลใดสามารถกระทำได้บ้าง ส่วนกรณีของเสียง กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของห้องสมุด หรือองค์กรอื่นที่กำหนดขึ้นโดยคำสั่งของคณะรัฐมนตรี (cabinet order) (Article 37 (3))

กรณีคนพิการทางการได้ยิน บุคคลตามที่กำหนดโดยคำสั่งของคณะรัฐมนตรีที่ทำหน้าที่สนับสนุนและช่วยเหลือคนพิการทางการได้ยิน (aurally handicapped) สามารถแปลงคำพูดของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่แพร่เสียงและแพร่ภาพ ให้เป็นตัวอักษร เพื่อประโยชน์ในการใช้ของคนพิการทางการได้ยิน (Article 37 bis)

(๖) ประเทศเกาหลี

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศเกาหลี (Copyright Act, as last amended by Law No. 9625 of April 22, 2009)) บัญญัติข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการทางมองเห็นและคนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องด้วยความพิการตามที่กำหนดใน Presidential Decree (มาตรา ๓๓ (๓)) โดยบัญญัติให้สามารถนำงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับการเผยแพร่แล้วมาทำซ้ำและแจกจ่ายในรูปแบบอักษรเบรลล์ สำหรับคนพิการทางการมองเห็น และคนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องด้วยความพิการ (มาตรา ๓๓ (๑)) นอกจากนั้น องค์กรตามที่กำหนดไว้ใน Presidential Decree สามารถทำการบันทึกเสียงจากงานวรรณกรรมที่มีการเผยแพร่แล้วหรือทำซ้ำ แจกจ่าย หรือส่งงานในรูปแบบของการบันทึกเสียงดังกล่าว เพื่อการใช้ของคนพิการทั้งสองกลุ่มดังกล่าว

สำหรับองค์กรตามที่กำหนดไว้ใน Presidential Decree (Enforcement Decree of the Copyright Act, Presidential Decree No.22003, January 27, 2010) หมายถึง (๑) องค์กรสวัสดิการตามมาตรา ๕๘ (๑) ของกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการเพื่อคนพิการ (Welfare of Disabled Persons Act) (๒) โรงเรียนพิเศษหรือโรงเรียนที่มีห้องเรียนพิเศษสำหรับคนพิการทางการมองเห็นตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาระดับปฐมวัย (Early Childhood Education Act) กฎหมายว่าด้วยการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (Elementary and Secondary School Education Act) กฎหมายว่าด้วยการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ (Act on Special Education for the Disable Persons, etc.) หรือ (๓) องค์กรใดๆ ไม่ว่าจัดตั้งหรือดำเนินการโดยรัฐบาล รัฐบาลท้องถิ่น หรือนิติบุคคลที่ไม่แสวงหากำไร หรือองค์การใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา ศิลปะ และวิทยาศาสตร์ หรือสวัสดิการของคนพิการทางการมองเห็น เป็นต้น นอกจากนั้น ตาม Presidential Decree (Enforcement Decree of the Copyright Act, Presidential Decree No.22003, January 27, 2010) คนพิการทางมองเห็นและคนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องด้วยความพิการ คือ (๑) คนพิการทางการมองเห็น หมายถึง คนพิการทางการมองเห็นตาม Enforcement Decree ที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการเพื่อคนพิการ (Welfare of Disabled Persons Act) และ (๒) คนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องด้วยความพิการ หมายถึง คนที่ไม่สามารถจับหนังสือมาอ่านได้เนื่องจากความบกพร่องทางกายหรือทางจิตวิทยาหรือคนที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ตามปกติเนื่องจากความบกพร่องด้านความสามารถในการอ่าน

(๗) การปกครองพิเศษมณฑลฮ่องกง (Special Administrative Region)

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการปรากฏในมาตรา ๔๐ A ถึง มาตรา ๔๐ F ของกฎหมายลิขสิทธิ์ของฮ่องกง (Copyright Ordinance 2001) ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย Copyright Amendment Ordinance 2007 โดยกฎหมายครอบคลุมคนพิการทางการมองเห็นที่มีลักษณะ ดังนี้ ๑) คนตาบอด ๒) คนที่มีปัญหาในการมองเห็นซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยการใช้เลนส์ปรับสายตาที่จะช่วยในการอ่านได้เป็นปกติ ๓) คนที่ไม่สามารถควบคุมหรือจัดการให้อ่านหนังสือได้ หรือ ๔) คนที่ไม่สามารถโฟกัสหรือเคลื่อนไหวดวงตาในระดับที่เป็นปกติให้สามารถอ่านได้ (มาตรา ๔๐ A) ข้อยกเว้นดังกล่าวบังคับใช้กับการทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานดนตรีกรรมและงานสถาปัตยกรรม เพื่อให้ปรากฏในรูปแบบใดๆ ก็ตามที่เป็นประโยชน์ในการใช้ของคนพิการทางการมองเห็น อย่างไรก็ตาม กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าบุคคลใดสามารถทำซ้ำ หรือดัดแปลงไว้แต่อย่างใด

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยกับการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินตามวรรคสอง หมายความถึงร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำได้โดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๑-๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖